

تربیت

فصلنامهٔ تعلیمی و تربیتی
برای کودکان و نوجوانان
شمارهٔ هشتم / سال سوم / خزان ۱۳۸۸

شعر مکتب

خواهرم، تاج سرم
به تو کاغذ بخرم
خواهرم، بخوان بخوان
برادرم، بخوان بخوان
مکتب است آب حیات
سبقتش قند و نبات
روز او ماه برات
تو بیا هر دو به مکتب برویم دوان دوان
خواهرم، بخوان بخوان
برادرم، بخوان بخوان
گر تو کوشش نکنی
پند من کوشش نکنی
خواهرم بخوان بخوان
برادرم بخوان بخوان
شعر از: مرحوم محمد کریم ذره عظیمی

این مجله رایگان توزیع میشود؛
خرید و فروش آن ممنوع است!

بسم الله الرحمن الرحيم

- پيليزه مقاله / ۲
- کار خانگی چیست و چه فایده دارد؟ / ۳
- د الفبا توري څنگه او چا رامنځته کړل؟ / ۴
- سلام و اهمیت آن / ۷
- پوهه او تجربه / ۸
- برخورد با دوستان خدا / ۱۰
- د زده کوونکو پوښتنو ته ځوابونه / ۱۳
- یک فلم کارتونې چگونته ساخته میشود؟ / ۱۴
- ستاره حنجره طلایی... / ۱۶
- پشک موزه دار / ۲۰
- گل په بوتي کې بنه ښکاري / ۲۲
- تارتال شهزاده / ۲۴
- اسب مقبول / ۲۶
- لیک / ۳۱
- مختصر نظری به زنده گی میر غلام محمد غبار / ۳۲
- استاد قیام الدین خادم / ۳۴
- مصاحبه با آوازخوان حرفی / ۳۶
- د دارالامان مالی / ۴۳
- صحت و تندرستی / ۴۷
- ولې باید مطالعه وکړو / ۵۰
- فواید شلغم / ۵۳
- رمزهای موفقیت / ۵۷
- دریچه باز / ۶۰

صاحب امتیاز: ریاست مکاتب خصوصی و تعلیمات قبل از مکتب
مدیر مسئول: حقیق الله عتیق، ۰۷۸۶۳۵۰۹۵۳
اعضای هیئت تحریر: دوکتور شفیقه یارقین، دوکتور محمد یوسف نیازی،
محمد آصف ننگ، خیرندوی محمد نبی صلاحی، مطهر شاه اخگر،
عزیز آسوده، محمد عزیز تحریک و فریدالله نوری
تایپ و دیزاین: کلیم الله نیازی، ۰۷۷۹۶۹۶۵۷۴

به کمک مالی: مرکز هماهنگی امور مابین پاکستان افغانستان (MACCA)
و حمایت اطفال انگلستان (Save The Children UK)
سایت انترنیتی: tarbeyat/tarbeyat.htm
ایمیل آدرس: tarbeyatmg@moe.gov.af
www.moe.gov.af/di/publications/tarbeyat/tarbeyat.htm

د یو والي ترانه

موه بهجان ددې وطن پر
دا وطن به جوړو
د جنگونو نښتې به
له وطنه ورکړو

تل سر لوری اوسېلی
دی ملت مو په تاریخ کې
په سرو وینو دی لیکلی
شهادت مو په تاریخ کې

د ملي تاریخ ویاړونه
موه بهجان ددې وطن
د جنگونو نښتې به
له وطنه ورکړو

په وارو وارو وړان کړی
دچمنانو مو وطن دی
خو پر دوی موهم راوستی
په هرواړې څښکند دی

ازادي مو ترې اخیستې
موه بهجان ددې وطن پر
د جنگونو نښتې به
له وطنه ورکړو

موه د حلم په رڼا کې
خپل هدف ته به ورسېږو
قدم اخلو مخ پر وړاندې
که دنیا شي لاندې پاندې

د واحد ملت زامن پر
موه بهجان ددې وطن پر
د جنگونو نښتې به
له وطنه ورکړو

دا خپل گران افغانستان به
په یو والي د فکرونو
په یو والي د فکرونو
په یو والي د فکرونو

گډ مزل مو پیل کړی
موه بهجان ددې وطن پر
د جنگونو نښتې به
له وطنه ورکړو

حبيب الله رفيع

کارخانگی چیست و چه فایده دارد؟

یکی از مهمترین و مؤثرترین روش برای یادگیری و تحقیق برنامه های درسی، همانا کارخانگی است. به همین دلیل انجام دادن کارخانگی اهمیت بسیار زیادی دارد، به شرط اینکه به شکل درست و عملی استفاده شود.

در این شماره مجله تربیت، کارخانگی و چگونگی انجام آن را به شما توضیح میدهیم. پس لطفاً نوشته های ذیل را به دقت بخوانید و آنچه را که یاد می گیرید، از آن استفاده عملی نمایید.

کارخانگی ها به گونه یی است که اوقات فراغت شما را ضایع نمی کند و طوری داده شده که دانش شما را تقویت و مهارت های علمی تان را انکشاف میدهد.

با توجه به توانایی و استعداد های شما کارخانگی داده میشود، پس سعی کنید حتماً کارخانگی تان را انجام دهید، زیرمکتب و آموزشگاه جایی است که ذهن تان را با مفاهیم نیرومند و معنی دار مجهز میکند، به کارگیری دانش و نوآوری فقط با تمرین و انجام کارخانگی های منظم، امکان پذیر است.

با در نظر داشت اهمیت کارخانگی، مطالب ذیل را یادآور میشویم:

- ۱- خودتان را به انجام کارخانگی وادار سازید، زیرا هر قدر تمرین در خصوص یک موضوع زیاد باشد، به همان اندازه یادگیری پیشتر صورت میگیرد.
- ۲- اگر کارخانگی تان راهمیشه و منظم انجام دهید، حسن مسؤلیت پذیری در شما افزایش مییابد.
- ۳- انجام کارخانگی باعث رشد شخصیت شما میگردد. تجربه به اثبات رسانیده است که آن عده شاگردان که کارخانگی خود را به درستی انجام میدهند، با نشاط وارد صنف درسی میشوند و خود را

- نسبت به دیگران ترجیح میدهند.
- ۴- انجام به موقع کارخانگی نظم و انضباط خوبی را در وجود شما ایجاد نموده و انکشاف میدهد.
- ۵- اگر کارخانگی خودتان را منظم و به موقع انجام دهید، روابط عمومی شما را با معلم مربوطه تقویت مینماید.

چگونه کارخانگی را انجام دهیم؟

- ۱- سعی نکنید در انجام کارخانگی از دیگران کاپی کنید! تا آنجائیکه امکان دارد از توانایی خودتان استفاده کنید!
- ۲- محیط و فضایی آرام را برای انجام کارخانگی انتخاب کنید، مثل کتابخانه یا یک اتاق آرام و بی سروصدا.
- ۳- خطاها و اشتباهاتی که توسط معلم گرفته میشود را اصلاح نمایید، زیرا در یادگیری بهتر آن کمک میکند.
- ۴- از کسی نخواهید که کارخانگی شما را انجام دهد، بلکه در صورت نیاز- از آنها رهنمایی نخواهید که در این صورت قدرت تفکر و تدبیر را در شما انکشاف میدهد.
- ۵- برای انجام کارخانگی های متعدد باید نظم و برنامه داشته باشید. داشتن برنامه منظم شما را در سرعت و دقت انجام دادن کارخانگی کمک میکند.

محمد سالم رضایی

پیلزیه مقاله

د گران هېواد گرانو بچو! د ښوونځيو گلايو زده کوونکو! هلکانو او نجونو! تاسې چې له يوې خوا د خپلو مېندو او پلرونو د زړونو ټوټې، د سترگو تور او د راتلونکي مهال د ارزوگانو ځلي ياست، له بلې خوا تاسې هر يوه هلک او نجلۍ ته زموږ پلرنۍ - مورنۍ ټاټوبۍ، د ملي جونگړې ټولې پر گټې او ولسونه سترگې په لار دي چې تاسې د موجوده وخت ماشومان د راتلونکي واکمنان داسې وروزل شئ ترڅو که خدای (ج) کول ستاسې د متو په ځواک او د مغزو په توان او د پوهې په مرسته زموږ وړان، ويجاړ، جگړو خوړلي وطن جوړ، سمسور او پرمخ ولاړ شي. ترڅو ستاسو په کار او زيار زموږ خلک د هوسا، بسيا او سوکاله ژوند څښتنان شي!

تاسې بايد پردې پوه شئ چې د ژوند بېړۍ د روزگار په درياب کې پرمخ روانه ده. نن ورځ ځکه د علم او پوهې لرونکو څښتنانو ويلي دي چې، ((وخت سره زر دی!)) له هر ډول شکه پرته همداسې ده!

ددې لپاره چې تاسې وکولى شئ له وخت نه ډېره په زړه پورې گټه واخلي او په راتلونکي وخت کې د خپلو کورنيو، خپلوانو، دوستانو، د خپلو سيمو، وياړلي ټاټوبي افغانستان او مظلومو هېوادوالو رښتيني خدمتگاران، د فخر جوغي او د نېکنامۍ هسکې شملې شئ نو پکار ده چې تاسې له يوې خوا جسماً او روحاً روغ رمت و او سئ او له بلې خوا د پوهې او علم په زېور (گانه) سنبال واوسېږئ!

ددې لپاره چې دې لوړ انساني هدف ته ورسېږئ نو کوښښ وکړئ چې ناروغه نه شئ! د ځوگ والگۍ مو ونه نيسي! پاک خواړه وخورئ! پاک کالي واغوندئ! سپورت وکړئ! له رنځورو کسانو څخه خپل ځانونه بچ وساتي دا ځکه چې مشران وايي: ((سالمه پوه په سالم وجود کې ده!))

دا چې نن، سبا روان تعليمي کال پای ته رسېږي او ژمنۍ رخصتي شروع کېږي نو تکل وکړئ چې خپل طلايي وخت در څخه بې گټې تېر نه شي! د ژمي په اوږدې رخصتۍ کې د راتلونکي ټولگي کتابونه پيدا او هغه د کورنيو د غړو، مشرانو او دوستانو په ملتيا ولولئ ترڅو په نوي تعليمي کال کې له ستونزو سره مخامخ نه شئ!

د تربيت مجلې اداره

ستاسو روښانه راتلونکې زموږ د زړه ارزو ده!!!

په لاسونو خبرې كول، حافظه ځواكمنوي

امريكايي پوهانو په يوه نوې څېړنه کې موندلې ده چې، د خبروكلو پر مهال له لاسونو څخه كار اخيستنې، د انسان حافظه ځواكمنوي او له ماشومانو سره په زده كړه کې مرسته كوي.

د پيتسبورگ او شيكاگو پوهنتونونو څېړونكو د ۵۰ كورنيو په يوه څېړنه کې چې، تر يوه كال لږ عمر لرونكي ماشومان يې درلودل، دا خبره ثابته كړه چې، د هغو كورنيو غړيو چې، په ورځنيو چارو کې د خبرو پراخه له لاسونو څخه كار اخيست، ماشومان يې تر نورو كورنيو ډېر هوښيار او غښتلي دي.

په دې څېړنه کې څرگنده شوه چې، يوه ډله ماشومانو چې كورنيو يې په لاسونو خبرې ورسره كړې وې، كولې شول چې، د لاسونو له حركت څخه ۲۵ كلمې ووايي او له هغو ماشومانو سره چې، په لاسونو خبرې نه وې شوې، يوازې ۱۳ كلمې يې ويلې شولې.

د نوموړو څېړونكو په وينا له لاسونو نه كار اخيستنې نه يوازې د كلمو په بيان، بلكې په زده كړه کې هم هوساينه راولي. همداراز حافظې ته ډېره فضا په واك کې وركوي چې، د نويو اطلاعاتو په ځای پرځای كولو کې مرسته وكړي.

په لاسونو خبرې كول، په ډېرو فرهنگونو کې يو بد عادت گڼل کېږي، په داسې حال کې چې، دا څېړنه دا خبره په ښكاره روښانوي چې، ۷۰ تر ۸۰ په سلو کې اطلاعات د سترگو له لارې تر لاسه کېږي. نو له همدې امله، د لاسونو حركت هم يو ډول نه په يوه ډول، په زده كړه کې مرسته كوي او حافظه پياوړې كوي.

انټرنېټ

انټرنېټ د معلوماتو يوه بې شانه نړۍ ده، چې د هر چا لپاره هر څه لري. انټرنېټ پر ۱۹۴۹م. كال د امريكا متحده ايالتونو د دفاع څانگې كمپيوټرونو تر خپلمنځي تړنټ او بيا له يو بل سره د نورو اړوندو ادارو كمپيوټرونو د نښلېدو له امله را منځ ته شو.

انټرنېټ ته تر اوسه پورې ډېر پروگرامونه جوړ شوي او لا جوړېږي، چې ايميل (برېښنا ليك) د انټرنېټ تر ټولو لويه سرچينه گڼل کېږي. وخت پر وخت په انټرنېټ کې نوې اسانتياوې راځي. څو كاله مخكې (انټرنېټ په پيل کې) يوازې پېغامونه ورباندې لېږل کېدل. اوس خو ټيلفون، ټلويزيون، راډيو او هر څه ورباندې راځي. انټرنېټ په حقيقت کې، د هغه نړيوال سيستم يا شبكې نوم دی، چې د نړۍ ټولې كمپيوټري شبكې يوه له بل سره تړي.

انټرنېټ په كم وخت کې، له يوه ځای څخه بل ځای ته خبرونه، انځورونه، معلوماتي ليكنې او پروگرامونه لېږدوي او ډېر كم لگښت پرې راځي. پر انټرنېټ پوهېدل له موږ سره په ژوند، مسلك، اداري او سوداگريزو چارو کې ډېره مرسته كوي.

د انټرنېټ له گټو گټو څخه يوه گټه داده، هغه ليك چې به مو پخوا نورو هېوادونو ته د پنځه لس ورځو او يا يوې مياشتې په موده کې د (۳۰-۵۰) زرو افغانويو په بيه لېږه، اوس به يې په ډېرو كمو پيسو په (۵-۱۰) ثانيو کې لېږو.

پر ۲۰۰۰م. كال (۳۰۰) مليونو تنو خلكو له انټرنېټ څخه گټه اخيستله او اټكل داسې و چې په، ۲۰۰۵م. كال کې يو ميليارد خلك له انټرنېټ نه گټه واخلي. [اوس دغه اټكل كال په كال ډېرېږي].

د الفبا توري څنگه او چا را منځته كړل؟

هر څومره چې بشري تمدن پرمختگ كاوه، پېغام رسونكي انځورونه لا هم ساده كېدل، تر دې چې په پای کې انځورونه په علامو واوښتل. د بېلگې په ډول، مصريانو به يو ډول څپه ايز ليك رسماوه، تر څو سيند يا درياب وښيي، چينايانو بيا يوه د غوړ علامه د دوو دروازو تر منځ رسموله، چې د غوړ نيولو په مانا وه. په ټلو ټلو کې ليك پر مخگ وگر او ددې پر ځای چې د بشر فكر مشخص كېدونكی و اوسي، د غږ ښودونكی شو.

په پای کې مصريانو يو ډول الفبا د ۲۴ نښو په زياتولو سره، د انځورونو تر منځ په نښه او درست كړل، چې د يو غږ ټكو او كلمو ښودونكي وو، خو دوی پخپله په دې نه پوهېدل چې، يوه څومره لوړ برياليتوب ته رسېدلي. وروسته ښكاره شوه چې، هغوی الفبا را منځته كړې ده.

ژباړن: بختيار ځاځی

آ	ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح
خ	د	ذ	ر	ز	ژ	س	ش	
ص	ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	
ک	گ	ل	م	ن	و	د	ی	

موږ پدې نه پوهېږو چې، انسان څه وخت ليکل زده كړل، خو هغه څه چې ښكاره څرگند او د پام وړ دي، نقاشي پر ليكلو لرغونتيا لري. د سمڅو اوسېدونكو د ښكار او د خپل كليوالي ژوند انځورونه د خپلو سمڅو په دېوالونو كښل چې، د هغوی ځيني برخې لا هم موجودې دي. دا انځورونه د يو ځانگړي پېغام د لېږدولو لپاره كارېدل.

د فرانسې او اسپانيا د سهيلي سيمو سمڅو پر دېوالونو باندې، د داسې څارويو انځورونه كښل شوي چې، د ترسيم تاريخ يې له دېرشو نه تر لس زرو مخكې له ميلاد كلو پورې رسېږي.

له لومړنيو تمدنونو څخه يو هم په مصر کې منځته راغلو او په پخواني مصر کې داسې هنر مندان وو چې، آثار يې اوس هم ارزښتناك دي.

سلام و اهمیت آن

سلام معانی گوناگونی دارد که یکی از آنها به معنی تحیات میباشد و هم یکی از اسمای خداوند بزرگ است و از هر گونه نقص و عیب مبرا میباشد. همچنان در زمان حضرت ابراهیم (ع) و حضرت عیسی (ع) احترام و سلام وجود داشته است. دین مبین اسلام آنرا تایید و در ضمن دستورات خاص نیز برای آن واضح نموده است تا مسلمان در برخوردهای خود با یکدیگر دارای وحدت و یکپارچه گی باشند. کلمه سلام بیش از چهل بار در قرآن پاک به کار رفته است و از اهمیت سلام یاد شده است. آیات مبارک فراوانی در مورد سلام وجود دارد، در سنت شریف نیز ذکر آن آمده و احادیث زیاد نیز در زمینه موجود است. پیغمبر اسلام حضرت محمد(ص) میفرمایند:

سلام کن بر هر کسی که ملاقات میکنی و خداوند (ج) بر اثرات تو میافزاید و سلام کن هنگام داخل شدن به خانه، به برکات میافزاید.

سلام دادن یعنی چه:

سلام یکی از نامه‌های خداوند (ج) است. سلام ارتباط فرشته گان به داخل شدن به جنت است. سلام پیام پروردگار رحیم است. سلام پذیرائی شب لیلة القدر است. سلام اولین حق یک مسلمان بر مسلمان دیگر است. سلام شروع نوشته و هر کلام است. سلام رفع کننده هر نوع ترس و وحشت است. سلام ساده ترین عمل نیک است. سلام تواضع و فروتنی است.

وصایا و سخنان حضرت محمد (ص)

رسول خدا(ص) فرمود:

- ➔ اگر روز رستاخیز در حال فرارسیدن باشد و فردی از شما نهالی در دست داشت، پیش از برپا شدن قیامت آن را بکارد که او با این کار برخوردار از پاداش من خواهد بود.
- ➔ از به کارگیری حرام در ساختن چیزی بپرهیزد، چرا که آن، اساس ویرانی است.
- ➔ سنگین ترین چیز در ترازوی اعمال مؤمن اخلاق نیکوست. خداوند بدگوی، بد جوی و بدزبان را دوست ندارد.
- ➔ دوستی ات را برای کسی که تو را دوست میدارد، آشکار کن.
- ➔ اگر بزرگ قومی به نزد شما آمد، او را گرمای بدارد.
- ➔ اگر کسی به دیدارتان آمد، او را گرمای بدارد.
- ➔ دعوت دعوت کننده را بپذیرید و هدیه را باز مگردانید.
- ➔ محبوبترین کارها در نزد خداوند، حفظ زبان است.
- ➔ کشت کنید، چرا که کشت مبارک است.
- ➔ هرگاه خواستید کاری انجام دهید، در سرانجام آن اندیشه کنید.
- ➔ پاکترین کارها، کسب شخص با دستان خودش است.

سخنانی از آداب روز

با کی همصحبت باشیم؟

بکوش در انتخاب همصحبان محتاط باشی و همصحبی آنانی را بپذیری که اوصاف نیک شان رهنمای نیکویی هایت باشد. از کمال و دانش همصحبان خود استفاده اعظمی کن تا دیگران افتخار کسب صحبت ترا داشته باشند. از بزرگان زیاد بشنو و از خود کمتر سخن گوی. بکوش در گفتارت بر کسی خنجر نرنی، بلکه با یک سخن ملایم زخمها را التیام ببخشی. سر صحبت و سخن با آنانی داشته باش که ترا به واقعیتهای اخلاق انسانی رهنمون شوند نه آنانی که با کلام نادرست ترا از راه راست منحرف سازد و به بدبختی بکشاند. این کلام شاعر را به یاد داشته باش که گفته است:

آب اگر در روغن افتد، ناله خیزد از چراغ
صحبت ناجنس آتش را به فریاد آورد

به هرکس احترام بگذارید

احترام به بزرگی که واقعاً در همه چیز بزرگ باشد- موجودی که جز صفا و راستی، اخوت و برابری، حقانیت و بزرگ منشی نداشته و در تواضع و ثبات وجدان و عقایدش خللی نباشد؛ به آن خادم قوم و ملت که وطندوستی اش او را جز به راستی و عدالت، دیانت و یکتاپرستی حکم نکند و قدمی جز به راه حقیقت نگذارد؛ به فریب و ریا کسب جاه و مال نکند؛ نیک بیاندیشد، نیک عمل کند و نیک نیت باشد. دوست دارم به آن موجود صاحب کمال در هر کجا که باشد، احترام گذارم و به بزرگواریها، بزرگواریشان پندارم.

ارسالی حبیب الله

پندها

- ➔ اگر کسی به پُست و مقام عشق میورزد، برای او حق و باطل تفاوتی ندارد.
- ➔ بدانید که شرینی و تلخیهای دنیا هر دو یک خواب است.
- ➔ انسان زمانی بیدار میشود که از این عالم میروود و آخرت عالم بیداری است.
- ➔ اگر قرار بود دنیا برای کسی باقی بماند یا کسی در دنیا باقی بماند، سزاوارترین مردم، فقط انبیاء بودند.
- ➔ فریب خورده کسی است که دنیا او را فریب داده است.
- ➔ بدبخت کسی است که فریفته دنیا شود.

ترتیب کننده: عبدالکریم خوشی صنف دوازدهم

لیسه عالی عبدالحی حبیبی

افکار جاوید

- ➔ در دوستی میانه را نگهدارید، شاید روزی دشمن شود.
- ➔ دوست از دوست حق گله گذاری دارد، گله گذاری، علاقه به دوام حسن مناسبات است.
- ➔ دوستی ازدواج روح است و در آن طلاق و جدائی جایز نیست. {ولتر}
- ➔ هستند کسانی که برای دشمنی دوستی میکنند. {حضرت محمد (ص)}
- ➔ زیاد عیب رفیق خود را جستجو مکن، ورنه همیشه بی رفیق خواهی ماند؛ زیرا احدی خالی از عیب نیست. {امام صادق (رح)}

پوهه او تجربه

پوهه او تجربه پر نفس له اعتماد سره مستقیمه اړیکه لري.

هغه کسان چې ډېر پوهېږي، پر ځان ډېر باور لري او هغه کسان چې نه پوهېږي او جاهله دي، نه شي کولای پر خپل نفس اعتماد ولري. په قرآن کریم کې آیت شریف دی: ((هل يستوي الذين يعلمون و الذين لا يعلمون))

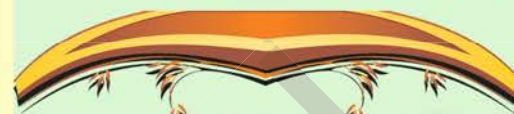
ژباړه: آیا برابر دي هغه کسان چې پوهېږي او هغه کسان چې نه پوهېږي؟

رښتیا دغه خبره ډېره لویه مطرح شوه، خو څرگنده ده چې، یو انسان نشي کولی چې، په هر څه پوه شي او په هره څانګه کې پوره وړتیا ولري. خو زموږ خبره داده چې، یو انسان چې په یوه برخه کې فعالیت کوي، باید د دې چې، پوره پوهه او رښتینولي ولري. د بېلګې په توګه: که یو څوک د حسابداری په برخه کې په یو شرکت کې کار کوي، پرله پسې باید د حسابداری په برخه کې خپل معلومات ور زیات کړي او هغه کتابونه چې لولي، هره ورځ یې لوستل په خپلو معلوماتو ور زیات کړي او د خپل نفس اعتماد لوړ کړي.

ان که یوه ښځه په خپل کور کې وي، پرله پسې باید د پخلي، دکور د ښکلي کولو او یا د ماشوم د روزنې بېلابېل کتابونه ولولي او نویو علمي کتابونو ته لاره پیدا کړي او خپل معلومات ډېر کړي.

دغه راز ښځې په خپل نفس لوړ اعتماد پیدا کوي او کله چې له نورو ښځو سره په یوه برخه کې ښې طریقې وړاندې کوي یا نورې ښځې د خپلې ستاینې لپاره رابولي او په پایله کې پر نفس د اعتماد او غرور احساس کوي.

نو ته، اې د فکر د تکنالوجۍ بریالی زده کوونکې! زده کړه وکړه، ترڅو پر ځان ښه باور پیدا کړې. تجربه پیدا کړه، ترڅو ځان بډای ووينې، هر شېبه خپله پوهه او وړتیا ډېره کړه، ترڅو تل د نفس په عزت او پر نفس د لوړ اعتماد احساس وکړئ.

که ځمکه انسانان ونه ساتي، ژوند به

پکې ختم شي

د یوې نوې څېړنې له مخې ویل شوي دي چې، تر دوه زره سلم میلادي کال پورې به، د ځمکې د کرې تودوخه اووه اعشاریه څلور فیصده (۷۴٪) زیاته شي.

مخکې دا اندازه دوه اعشاریه څلور درجې د سانتي ګریډ (۲،۴) اټکل شوې وه.

ډېلي ټیلګراف ورځپاڼه لیکي چې، په امریکا کې د شوې څېړنې له مخې ویل شوي دي چې، په مخ پر ودې هېوادو کې به اقتصادي وده زیاته شي چې، له نوې تکنالوژي او پرمختګ سره به کاربونیګ ګازونه ډېر تولید شي.

د ځمکې د تودوخې په برخه کې له نوې ترسره شوې څېړنې وروسته (څلور سوه تجربو څخه) ثابته شوې ده چې، د روانې پیړۍ په پای کې به ځمکه تر نن ډېره ګرمه شي.

که چیرته ددې څېړنې له مخې ځمکه تر دوه زره سلم میلادي کال پورې څه باندې اووه درجې توده شي، نو په ګڼو سیمو کې به ژوند په تپه ودرېږي.

ځوانان د هېواد د پرمختګ او

نیکمرغۍ وسیله ده

ځواني د انسان د ژوند یوه ډېره خوږه دوره ده، هغه دوران چې انسان دخپل ژوند ډېرې مهمې پریکړې په کې نیسي. د تاریخ په اوږدو کې چې کومې مهمې پېښې او کارنامې تر سره شوې دي، د یوه یا د یوې ډلې ځوانانو نوم ورسره تړلی وي.

د یوه ملت د روښانه راتلونکې وړاندوینه، هر ورو د هغه ملت د ځوانانو د حالت له مخې کیدای شي، دا چې هغه هېواد د نیکمرغۍ او که د بدبختۍ اویا دا چې هغه هېواد د پرمختګ پر لور روان دی او که وروسته پاتې دی، دا ټولې پوښتنې د یوه هېواد د ځوان توکم (نسل) وضعیت ته په ګڼو سره معلومېدې شي. د یوه هېواد د ځوانانو حالت ته یو څه غونډې نظر موږ ته دا راعلمولی شي چې، هغه هېواد به نېکمرغه راتلونکې ولري او که به یې ونه لري.

حقیقت خودادی چې، د یوه هېواد د پرمختګ او نېکمرغۍ وسیله دهغه هېواد ځوان توکم دی. یو یا احساسه ځوان کولی شي چې، دخپل هېواد ستونزې، رېږونه او غوښتنې درک کړي او په مسوولانه ډول، د هغو ستونزو او رېږونو په منځه وړلو کې ګوښې وکړي. په خواشینۍ سره وایم چې، په افغانستان کې جګړو او تاوتریخوالي ځوانانو ته ډېره کمه موکه برابره کړې ده چې، خپله پریکړه وکړي او په خپلواک ډول خپل دریځ څرګند کړي. زموږ له ځوانانو نه سره له دې چې ډېر کړاونه او ناخوالي یې لیدلې، هیله کېږي چې، د هېواد ابادولو ته یې راوښاري، زیار ورته ویاړي او له نورې نړۍ سره یې سیال کړي. زموږ د ګران هېواد افغانستان سترګې ځوانانو ته وړ اوړي او کیدای شي چې، ځوانان به په یوه تازه فکر او ځواکمنتیا سره وران او کنډواله هېواد ته څه ورکړي، کوم چې هېواد یې تمه ترې لري. د ځوانانو ترمنځ باید تفاهم رامنځته کړای شي، د ځوانانو تر منځ دې تاوتریخوالی له منځه یووړل شي، زده کړې ته یې وهڅول شي. د ښوونې او روزنې لارې په هغه اندازه چې توان لري ورته هوارې کړي، ځوانانو ته ملي

او اسلامي روحیه ورکړي. سولې، ملي پخلاينې او د ځوانانو تر منځ د ملي یووالي او پیوستون د روحې رامنځ ته کول او هغو ته وده ورکول اودنفاق او ځان ځانۍ له منځه وړل او دهغو تر منځ دوروزلې، متقابلې همکارۍ، د بیوزلوسره مرستې او لاس نیوې، عاطفې، صلحې، اویوېل ته د درناوي د روحې پیداکول، له کلتوري هڅو ملاتړ او هغو ته وده ورکول، سالمو اقتصادي فعالیتونو ته د ځوانانو هڅول... دا ټول اوداسې نور هغه څه دي چې، ځوانان باید دخپلو موخو په سر کې ورته ځای ورکړي او رښتیني ورته پاتې شي.

خوشحال باباوايي: ((لافې دې هغه څوک وهي، چې دولت لري یا ښه تکره ځوانان لري، که دا یې نه وي، هسې لافې دې نه وهي.))

پښتانه وایي: چې نه لري سړي — نه دې کورت خوري نه غوږي

همت الله امین زی

د محمد قاسم صلاحي رالېږنه

د حساس او عادي انسان تر منځ توپیر

استاد گل پاچا الفت وایي:

ډېر تفاوت دی په انسان کې د مانا په لحاظ

ځینې یې ځان ځینې جهان جوړوي

دا رښتیا خبره ده. د لوی انسان یوه ستره ښه داده چې، هغه د نورو لپاره خوږېږي. که یو حساس انسان د نمونې په توګه، یو شاعر د یوې کټې پرده وويني، چې سورۍ ده، هغه سملاسي داسې سوچ کوي چې، د هر انسان زړه داسې سورۍ دی، لکه دغه پرده. خو که د پردې دغه سورۍ یو عادي انسان وويني، ښايي یوازې دومره ووايي چې، دا پرده سورۍ ده، بله وڅیړي، دغه ده د عادي او حساس انسان ترمنځ توپیر.

توکې

یوه کاشوغه:

ډاکټر: له دې شربت څخه هره ورځ دوې کاشوغي خوره!

ناروغ: وېښې ډاکټر صایب، موږ په کور کې یوازې یوه کاشوغه لرو!

جگړه:

یو سړی له جگړې راستون شو، خلکو ترې پوښتنه وکړه: څو کسان دې ووژل؟ سړي په ځواب کې ورته وویل: د یو کس پښه مې غوڅه کړه. خلکو ورته وویل ولې دې سرتري غوڅ نکړ؟ سړي ځواب ورکړ: سړي بل چا پرې کړی وه.

پرسش: چرا تابلیت هایت را سر وقت نمیخوری؟
پاسخ: میخواهم میکروبها را غافلگیر کنیم.

پدر: پسر! هر وقت مرا عصبانی میکنی، یکی از موهایم سفید میشود.

پسر: حالا فهمیدم که چرا پدر کالتم همه موهایش سفید است.

از شخصی پرسیدند: میدانی جنگ چگونه اتفاق میافتد؟

شخص بلافاصله سیلی محکمی در گوش او میزند و میگوید: اینطوری!

داکتر: متأسفانه چشم شما دوربین شده.

بیمار: آخ، جان! پس میتوانم یک حلقه فلم دران بیندازم و چند قطعه عکس بگیرم.

وي مگر وروسته له دوه مياشتو همدا تيلفون بيا موږ ته تکراري شي او هيڅ اهميت نه لري. په همدې ډول د کورني ژوند اړيکې هم داسې دي.

بايد په دې باندي وپوهېږو چې، دا د انسان له غوښتنو ځينې دي چې، په خپلو کړنو کې د بدلون غوښتونکي وي. هغه هم په پرله پسې توگه، بايد انسان په ځينو حالاتو کې له ځينو غوښتنو او نا ضروري غوښتنو نه تير شي. که نه نو تل به يې حوصلي وي، رواني حالات به يې ښه نه وي او هيڅ کله به د ژوند په خوند ونه پوهېږي.

د دې لپاره چې، خپل زغم قابو کړئ، بايد لاندې ټکي په نظر کې ونيسئ:

- کوبښ وکړئ چې، په خپل ژوند کې بدلونونه منځته راوړئ.
- د زغم نه قابو کېدلو اساسي علت يې روزگاري او د فعاليت نشتوالي دي، په يوه کار ځان مصروفول، د دې سبب گرځي چې، حوصله زياته شي.
- بايد خپل ژوند يې مانا ونه گڼو، دا زموږ دنده ده چې، خپل ژوند ته هدف وټاکو.
- هره ورځ يو نوی شی (خيز) زده کړئ او خپله پوهه زياته کړئ.
- ځان ته تکليف ورکړئ او په يوه فعاليت باندي مشغول شئ، تر څو مو بدن آرامي احساس کړي. لکه لوبې او سپورټ کول.
- د خپل ځان سره بايد بې تفاوته ونه اوسو او کوبښ وکړو، تر څو له هر څه سره علاقه وښو، خو بايد متوجي واوسو چې، د بل په شخصي کارونو کې لاسوهنه ونه کړو.

کسانیکه نماز را ادا نمی کنند!

"فجر" (صبح) چهره شان بى نور میگردد.

"ظهر" (پشپښ) عايد شان بى برکت میگردد.

"عصر" (ديگر) قوت ذهني و فزيکي شان کم ميشود.

"مغرب" (شام) از اولادهاي خود خیر نمی بينند.

"عشاء" (خفتن) در خواب ناراحت ميشاشند.

(حديث شريف)

څنگه کولای شو

زیات زغم ولرو

له زغمه وتل يا بې حوصله کېدل هغه وخت منځته راځي چې، انسان له خپلو ورځنيو چارو او کړنو سره بې مينې شي. ژر په غوسه کېدل، په حقيقت کې، د ژوند په بېلابېلو برخو کې د ډاډ او اطمینان د نشتوالي په حالت کې را منځته کېږي.

دا له انساني غوښتنو څخه ده چې، په خپلو کړنو او فعالیتونو کې پر له پسې تغیر او بدلون راولو. دماغې انډول يا توافق د دې سبب گرځي چې، موږ نور له تکراري کارونو نه سترې شو. دماغې توافق يانې کله چې د بېلګې په توګه، د یوه نوي تېلفون له اخیستلو سره مینه مو زیاته

برخورد با دوستان خدا

انسان ممکن است در زنده گی کسانی را دوست بدارد و از افرادی دوری بجوید و با آنها دشمنی بورزد، اما این دوستی و دشمنی زمانی دارای ارزش است و بار مثبت دارد که جهتی الهی داشته باشد و بنا بر معیار و ملاک صحیحی صورت پذیرد.

به عبارت دیگر حب و بغض باید "فی سبیل الله" و "والله" یعنی در راه خدا و به خاطر خدا باشد، نه از روی میل، سلیقه و هواهای نفسانی. مومن باید از این خصیصه نیک یعنی محبت و تنفر در راه خدا را در خویش بپرورد و در عمل به آن بکوشد، چرا که در بعضی روایات «دین» چیزی تشکیل یافته از حب و بغض فی الله معرفی شده است.

حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: کسی که با مومنی به خاطر خدا دوستی و برادری داشته باشد، خدا درجه یی در بهشت به او میدهد که با هیچ عمل خیری نمیتوان به آن درجه رسید.

روایت شده که خداوند به حضرت عیسی (ع) خطاب فرمود: اگر عبادت اهل آسمانها و زمین را انجام دهی، ولی حب و بغض فی الله نداشته باشی، آن عبادات برای نفعی ندارد.

پس اصل و معیار کلی دوستیها و دشمنیها بایستی معیارهای اخلاقی و دینی باشد؛ نه آراء و افکار و سلیقه ها و معیارهای مادی، نفسانی و حرکت بر این معیار ضامن سعادت و عزت دنیا و آخرت است.

تهیه کننده: ک.ا. نیازي

هغه لس څيزونه چې،

زړه وژني

له امام ابراهيم ادهم (رح) نه وپوښتل شول:

ولې موږ خدای (ج) ته دعا کوو او قبلې پرې نه، پداسې

حال کې چې، خدای (ج) ويلي:

((څه چې غواړئ، له مانه يې وغواړئ. د دعا قبلوونکي

زه يم.))

امام ابراهيم ادهم (رح) وويل:

ځکه چې زموږ زړه په لسو څيزونو مړ شوی:

● خدای (ج) مو پېژندلی او د هغه حق مو ندی ادا کړی.

● قرآن پاک لولي او عمل پرې نکوي.

● له شيطان سره ددښمني دعوه لري او اطاعت يې کوي.

● د رسول الله صلي الله عليه وسلم د مينې دعوه لري او د هغه سنت مو پريښي.

● له جنت سره د مينې دعوه لري او کار ورته نکوي.

● له اور څخه د ويرې دعوه لري او گناهونه کوي.

● وايي چې مرگ حق دی او تياری ورته نه نيسي.

● د نورو په عيونو خبرې کوو او خپل عيونه مو هير کړي.

● د خدای (ج) روزي خوري او شکر يې نه ادا کوي.

● خپل مړي ځينو او عبرت ترې نه اخلي.

ايا پوهېږئ؟!

➔ د قيامت په ورځ لومړۍ پوښتنه د پنځه وخته لمانځه کېږي.

➔ حضرت محمد (ص) لومړنی لمونځ چې ادا کړ، هغه د ماسپښين لمونځ و.

➔ هغه څوک چې د قيامت په ورځ د ځمکې پر مخ ښکاره کېږي، حضرت محمد (ص) به وي.

➔ د لومړي ځل لپاره د جنت دروازي حضرت محمد (ص) پرانيږي.

➔ د قيامت په ورځ لومړی شفاعت د حضرت محمد (ص) قبلېږي.

➔ د لومړي ځل لپاره د حضرت محمد (ص) امتيان جنت ته ننوزي.

➔ هغه څوک چې د لومړي ځل لپاره آسمان ته د ختلولو اجازه ورته وشوه، حضرت جبرائيل (ع) و.

➔ د لومړي ځل لپاره د (سبحان الله) لفظ حضرت اسرافيل (ع) ولوست.

➔ هغه څه چې د لومړي ځل لپاره په تورات کې نازل شو، هغه (بسم الله الرحمن الرحيم) وه.

➔ د لومړي ځل لپاره حضرت اسماعيل (ع) پر آس پښه اړولې ده.

➔ د لومړي ځل لپاره د ځمکې پر مخ، ۱۲ ساعته حضرت نوح (ع) په بېړۍ کې د لمانځه د وختونو د مالومولو لپاره وټاکل.

د زده کوونکو پوښتنو ته ځوابونه

س: مایکروفون کوم مشهور ساينس پوه جوړ کړیدی؟
ځ: ولیم اسټيلي.

س: بال بين (خودکار قلم) چا جوړ کړ؟
ځ: ډاکټر ارټي نيک.

س: مارکونی راډيو کله اختراع کړه؟
ځ: په ۱۹ عيسوي پېړۍ کې.

س: ليمپ (برېښنايې خراغ) چا جوړ کړ؟
ځ: ابوالحسن.

س: اتوم بم چا جوړ کړ؟
ځ: امريکاي اوپن همير.

س: د اورگاډي ماشين چا جوړ کړ؟
ځ: جارج اسټيفن.

س: توپنجه چا جوړه کړه؟
ځ: ساموئل کولټ.

س: پراشوت چا جوړ کړ؟
ځ: انډري جيگونس.

س: رادار کوم وخت اوچا جوړ کړ؟
ځ: ټيلرنګ په ۱۹۲۲ کال کې.

س: تيرچا جوړ کړ؟
ځ: جان ډنلپ.

س: دسنيما ماشين چا جوړ کړ؟
ځ: ايډيسن.

س: ډټابېينګ ماشين چا جوړ کړ؟
ځ: هوفر.

س: ډګوګرو تيزاب کوم مسلمان ساينس پوه جوړ کړل؟
ځ: جابر بن حيان، چې اوس دده په نامه د الجبر مضمون هم شته.

س: تلویزون چا جوړ کړ؟
ځ: جان بېنرډ لوني.

دماشومانو او تنکیو ځوانانو لپاره دیني مالومات

پوښتنه: د قران کریم کوم سورت ته دکتاب مور (ام الكتاب) وايي؟
 ځواب: دفاتحي سورت (الحمدالله) ته.
 پوښتنه: په قران کریم کې تر ټولو اول د کوم پېغمبر نوم راغلی دی؟
 ځواب: د حضرت ادم (عليه السلام).
 پوښتنه: په قران کریم کې د کوم ښار په نامه سورت شته؟
 ځواب: د روم په نوم (سورت روم).
 پوښتنه: د کوم سورت په اورېدو حضرت عمر (رض) مسلمان شو؟
 ځواب: د سورت (طه) په اورېدو.
 پوښتنه: په کوم سورت کې د حضرت نوح (ع) عمر (۹۵۰) کاله ښودل شوی دی؟
 ځواب: په سورت عنکبوت کې.
 پوښتنه: پر رسول اکرم (ص) ټول قران کریم په څومره وخت کې نازل شو؟
 ځواب: په ۲۲ کاله، پنځه مياشتې او څوارلس ورځو کې.
 پوښتنه: پر رسول اکرم (ص) د قران کریم نزول په کومه مياشت کې پيل شو؟
 ځواب: په روژه (رمضان) کې.
 پوښتنه: په قران کریم کې دکوم پېغمبر يادونه تر ټولو ډېره شوې ده؟
 ځواب: د حضرت موسی (ع) نوم ده چې، يو سل او اته وېشت وارې راغلی دی.
 پوښتنه: په قران کریم کې څوځله دلمانځه د اداء کولو حکم شوی دی؟
 ځواب: اووه سوه ځله.
 پوښتنه: تر حضرت ادم (ع) وروسته څوک نې شو؟
 ځواب: حضرت شيث عليه السلام.

ترتيب کنندہ: محمد رحيم فرزند محمد کریم معلم صفی ۵ کتاب ایسه عالي استقلال

ترتيب

یک فلم کارتونی چگونه ساخته میشود؟

میشود و یا یک حالت به پایان میرسد، همه آن مراحل را نقاشی مینمود، این کار به وسیله دست انجام میشد. بدین ترتیب یک فلم کارتونی 30 دقیقه ای تا 3000 فریم با قاب تصویر را در بر میگرفت. باید گفت که ساختن یک فلم کارتونی کار و تجربه بسیار کافی و وسیع و ابزار و وسایل معینه را را میخواست. یکی از ضرورتها آنست که طراحی را باید یاد داشت و در ایجاد یک فلم کارتونی به کار گرفت. امروز با پیشرفت کمپیوتر فلمهای کارتونی به وسیله کمپیوتر ساخته میشود. فلمهای کارتونی از نظر موضوعات نیز متنوع و گوناگون است، از صد سال و یا کمتر به اینطرف که فلمهای کارتونی ساخته میشود، کار تولید فیلمهای کارتونی بسیار دگرگون شده است.

کودکان و نوجوانان امروز خوشبخت تر از کودکان دیروز هستند، زیرا کودکان دیروز ازین هنر به کلی محروم بودند، ولی امروز این فلمها فراوان و در همه تلویزیونها دیده میشود. جالبترین فلمها، همانا فلمهای کارتونی گرگ و خرگوش، موش و پشک و سگ وغیره میباشد. بسیاری ازین فلمها تفریحی و برخی از آنها پیامهای خوبی برای کودکان و نوجوانان دارد، در هر صورت، این فلمها سرگرمی سالم و جالبی است برای کودکان، که میتوانند از آن استفاده لازم نمایند.

شگوفان

فلمهای کارتونی، دنیایی از حقایق، حوادث، افکار و تصورات را برای کودکان و نوجوانان به میان میآورد و آنان را خوش و سرگرم میسازد.

فلمهای کارتونی یا انیمیشن چگونه ساخته میشود؟ این سوال را شاید همه کودکان و نوجوانان از خود بپرسند و باز از بزرگان بخواهند تا برایشان توضیح دهند.

برای ساختن یک فلم کارتونی این ابزار ضرورت است:

نوشته متن یا سناریو، تخته سیاه داستان و کار هنری، کارتونها و رنگها و رنگ آمیزی، خواندن به شکل خلاصه، ضبط و تصحیح حاشیه ها و زواید صوتی (مونتاز) که شامل افکت یا صداها و موسیقی است.

نویسنده باید در آغاز، متن یا سناریوی فلم را بنویسد، بعداً هنرمندان نقاش، تصاویر مورد نیاز همان متن را نقاشی میکنند و فلمبردار، آن را فلمبرداری و عکاسی میکند. البته چند کمره عکاسی لازم است تا این کار را انجام دهد، بعد از آن فلم کارتونی تنظیم و اصلاح میگردد.

آنچه گفته شد، یک جریان بسیار ساده از ساختن فلم کارتونی بود، اما در حقیقت یک فلم کارتونی کوتاه، ساعات زیاد را لازم دارد تا آماده شود.

در گذشته، فلمهای کارتونی که به گونه ابتدایی و یا سنتی ساخته میشد، طوری بود که یک نقاش رسمهای را از یک قصه از یک نقطه آغاز حرکت رسامی میکرد و به مرحله ای که یک عمل انجام

ترتيب

قرائت معارف افغانستان در سال ۱۳۸۸ هـ ش

و در بدل این کارم کدام حق الزحمه هم نمیگیرم و فی السبیل الله میباشد.

تربیت: آفرین به شما و همه جوانان با احساسی چون شما! خداوند متعال به شما و امثال تان سلامتی، موفقیت و توفیق خدمتگزاری عطا فرماید.

مصاحبه: م. زمانی

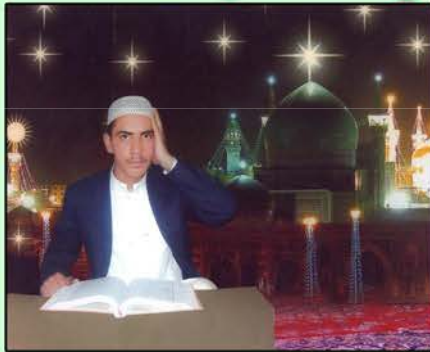
ژباړه : نثار احمد اسلام مل

د ناکامۍ اووه لاملونه

که له تاسو نه وپوښتل شي چې، ناکامي څنگه تعريفوي نو ووايي چې: ناکامي د برياليتوب يوه مهمه برخه ده، ځکه چې د بياخلي تېروتنو مخنيوی کوي.

د ناکامۍ اساسي لاملونه دا دي:

- د هغو پلانونو نه پلي کول چې، تاسې د ځان د برياليتوب لپاره ټاکلي دي.
- خپله غلطی نه منل.
- د ځان د گټو لپاره نورو ته تاوان رسول، که قصدي وي او يا غير قصدي.
- خپل مقام او حيثيت نه پېژندل او په دې خبره نه پوهېدل چې (زه اشرف المخلوقات یم).
- په ځان کې د نورو لپاره د خدمت حس نه روزل او په دې نه پوهېدل چې، زه هم د نورو خلکو خدمت ته اړتيا لرم.
- په پرله پسې توگه، د خپلې علمي کچې په لوړولو کې پاتې راتلل.
- تکبر او خپل ځان پوره گڼل.

دارم تا یک قاضی با انصاف و یا وزیر آینده افغانستان گردم.

س: پیام تان برای کودکان و نوجوانان افغانستان چیست؟

ج: من کلام از قرآن میخوانم و صفت از اسلام میکنم. پیام من همین است که کودکان و جوانان قرآنکریم را بخوانند، بدانند و به آن عمل کنند. حدیث شریف است که: (خیرکم من تعلم القرآن و علمه) یعنی: بهترین شما کسی است که قرآن پیاموزد و به دیگران بیاموزاند.

س: بر علاوه از درس قرآنکریم و دروس مکتب دیگر چه مصروفیتهایی دارید؟

ج: بعد از وقت مکتب در هفته سه روز از ساعت (۲) الی ۵ عصر) به قریه شیوهکی رفته، به «۶۰۰» نفر شاگرد و در هفته سه روز در دوغ آباد دارالامان در یک کورس به یکصد نفر شاگرد قرائت قرآنکریم را تدریس میکنم

ستاره حنجره طلایی اولین مسابقات حسن

س: لطفاً خود را بطور فشرده معرفی نمایید!

شده اید؟

ج: در مسابقه های حسن قرائت در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ که مقام اول را در سطح مکاتب شهر کابل گرفتم، معارف شهر کابل با دادن تقدیرنامه ها، تشویق نمودند و لقب ستاره حنجره طلایی اولین مسابقات حسن قرائت معارف افغانستان را به من دادند.

س: از وزارت معارف چه توقع دارید؟

ج: با تشکری از وزیر صاحب محترم معارف افغانستان آقای فاروق وردک شخصاً کدام توقع ندارم، زیرا که در کشور ما توجه خاص وجود ندارد. لیکن آرزویم از وزارت معارف اینست که در آینده ها متعلمان موفق و با استعداد مخصوصاً شاگردانی که مصدر خدمت به اسلام میشوند، تقدیر و تشویق گردند، همچنان در همه شهرهای کشور اینگونه مسابقات را برگزار کنند تا جوانان، هنر و استعدادهای خود را متبازر نموده، مصدر خدمت به جامعه شوند.

س: آیا در مضامین مکتب هم موفق هستید؟

ج: البته تا حد امکان کوشش نهائی خود را به خرج میدهم و در صورت امکان مطالعات اضافی نموده، به معلومات خود اضافه میکنم.

س: در آینده چه میخواهید شوید؟

ج: اولتر از همه کلام الهی را در سینه خود جا دهم تا یک شیخ القراء و شیخ الحدیث شوم، همچنان آرزو

ج: من احمد رشاد مموزی ولد احمد گل خان مموزی مسکونه اصلی قریه ده یعقوب شیوهکی کابل متولد سال ۱۳۷۱ هـ ش، متعلم صنف دوازدهم لیسه عالی سید نور محمد شاه مینه.

س: در موفقیت تان در حسن قرائت قرآنکریم کیها مشوق و یاور تان بودند؟

ج: نخستین مشوق سعادت و کامیابی ام والدین گرامیم میباشد، بهترین یاورانم در زنده گی، خانواده عزیزم و برادران گرامی و بزرگوارم میباشد.

س: چه دستاوردی از کشورهای خارجی و داخلی دارید؟

ج: در عرصه قرائت، پنج دستاورد دارم. اولی را از شهر کراچی پاکستان در سن ۹ سالگی به دست آوردم. یک تقدیرنامه بزرگ را در سال ۲۰۰۳ م. از طرف رئیس قونسلگری افغانستان و رئیس انجمن معارف مهاجرین افغان واقع شهر کراچی گرفتم. در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ مقام اول را در مکتب خویش دریافت نمودم و در سال ۱۳۸۷ در سطح مکاتب ناحیه هشتم با گرفتن تحسین نامه و (۲۵) هزار افغانی از طرف (AUB) افغان یونایتد بانک کسب کردم.

س: آیا شما در قسمت قرائت شاگردانی هم دارید؟

ج: بلی! و به آنان قرائت قرآنکریم را با تجوید، به شکل علمی و عملی می آموزانم.

ماین چیست و چند نوع دارد؟

هدف:

- شاگردان عزیز ماین ها و مهمات منفجرناشده را بشناسند.
- شاگردان عزیز در باره انواع ماین ها معلومات حاصل نمایند.

پرسش ها:

- ماین ها چگونه اشیایی هستند؟
- مهمات منفجرناشده چه چیزی را می گویند؟

افغانستان از جمله ممالک جهان است که زیاده ترین ماین ها و مهمات منفجرناشده در آن وجود دارد. بعد از دو نیم دهه جنگ یکی از نشانه های واضح و نفرت انگیز منازعات در افغانستان استعمال زیاد و بی هدف ماین ها می باشد؛ چنانچه در حال حاضر قربانیان ماین ها هنوز هم بیشتر از ۵۰ نفر در هر ماه می باشد.

ماین ها به طور عموم به دو نوع تقسیم گردیده اند:

۱- ماین های ضد پرسونل

۲- ماین های ضد تانک (ضد وسایط)

ماین ها اشیای مخصوصی هستند که از پلاستیک، چوب و آهن ساخته شده و در بین آنها مهمات منفجرناشده جا داده شده است. این سلاح به اثر فشار دست، پا و یا چیز دیگری منفجر می گردد و هر چه را از انسان و حیوان که در دور و پیش آنها باشد از بین می برد یا زخمی می سازد.

ماین ها دارای اشکال، اندازه ها و رنگ های مختلف می باشند، مثلاً: گرد و هموار مثل توتۀ نل بخاری، توپ، صندوقچه یا بکس چرمی، رادیوی کوچک که دارای پایه های آهنی باشد و غیره...

اکثر ماین ها به منظور معلول ساختن انسان ها ساخته شده اند و حتی باعث مرگ هم می گردند. ماین ها سلاح های مروج اند که از جنگ جهانی اول به اینطرف در جهان مورد استفاده قرار می گیرند.

ماین ها در شهر کابل و اطراف آن، در مراکز ولایات و در دهات و قصبات افغانستان موجود می باشند.

مهمات منفجر نشده

مهمات منفجر نشده عبارت از سلاح ها و مهماتی اند که در جریان جنگ ها مورد استفاده قرار گرفته، اما منفجر نشده اند. مثلاً: راکت ها، بمب های دستی، مرمی های تانک، مرمی های مختلف تفنگ ها، راکت، بمب هایی که از طیاره پرتاب شده اند و غیره...

جلوگیری از خطرات مهمات منفجر نشده آسانتر است، زیرا آنها اکثراً در روی زمین قرار دارند و به آسانی می توان آنها را دید، اما ماین ها در زیر زمین قرار دارند و انسان ها را غافلگیر می سازند.

پیام اصلی درس:

ماین ها و مهمات منفجرناشده اشیای بسیار خطرناک اند؛ از تماس به آنها خودداری نمایید!

هیچکله ماینونو اونچاوده توکو ته لاس مه وروزی هرگز به ماین ها و مهمات منفجرناشده دست نزنید

ماین دبشر دشمن

تامی خوانی را نیمه خواکړه چې معلول دې کړم
خدای دې د ځمکې نه فناکړه چې معلول دې کړم
تر خاورو لاتندې پټ جلاده ماخلو نه لېندلې
پښه دې له تنه را جلاکړه چې معلول دې کړم
هساده بشر تېسکه دارانوسو بشردوسته خلکو
ستا اختراع یې ماته دا کړه چې معلول دې کړم
زه هم بشر یمه به دې جهان کې حق لرمه
دغه حقوق دې ماته را کړه چې معلول دې کړم
وايه چې څه توره دې وکړه دبشر دښمنه
زما ماشومان دې به زړا کړه چې معلول دې کړم
څومره ظالم یې زما دژوند هستي دې ټوله پووړه
ښه زندگي دې را تبا کړه چې معلول دې کړم

جادوگر که ازین تعریفها راضی به نظر میرسید، فوراً به قالب شیر درآمد. پشک بسیار ترسید و به عقب ستونی

پناه برد. همینکه جادوگر به حال اول خود برگشت، پشک گفت: گرچه قابل باور کردن نیست، اما میگویند که شما میتوانید با این بزرگی تان به یک موش کوچک تبدیل شوید.

در یک لحظه جادوگر به یک موش کوچک تبدیل شد و پشک که منتظر این لحظه بود، خیز زد و موش را قورت کرد.

هایش مو به مو عملی میشد، خوشحال شد و پیشایش آنان دویده رفت. در سر راهش به کشتزار وسیعی رسید

و به دهقانان آنجا گفت: اگر به پادشاه نگوید که این کشتزارها از عالیجناب امیر محمود خان است، پادشاه شما را مجازات خواهد کرد. دهقانان ترسیدند و همینکه پادشاه نزدیک آنان رسید و پرسید که این کشتزارها از کیست؟ آنان پاسخ دادند که از عالیجناب امیر محمود خان است.

بدینگونه پشک پیشایش میدوید و هر چیز و هر کسی را که میدید، وادار میکرد تا به پادشاه بگویند که آن چیزها و حتی خودشان به عالیجناب امیر محمود خان تعلق دارد، اما در حقیقت همه این کشتزارها، گله ها، رمه ها، بناها و باغها به جادوگر آدمخوار تعلق داشت.

پشک به قلعه جادوگر داخل شد و به جادوگر تعظیم نموده، گفت: از بس تعریف قدرت و توانایمهای شما را شنیده بودم، نتوانستم بدون ادای احترام به شما، از اینجا بگذرم. به من گفته اند که شما میتوانید تغییر شکل بدهید و به حیوانات قوی، مثلاً شیر تبدیل شوید.

چند پرندۀ نایاب و چاق و چله را شکار میکرد و از سوی صاحبش به آشپز خانه شاهی هدیه میداد. یک روز خبر شد که پادشاه و شاهدخت زیبا به گردش کنار دریا میروند. دوان - دوان آمد و به صاحبش گفت:

سرورم، زود بروید و خود را به دریا بیندازید و هیچ سوال هم نکنید. انشاءالله همه کارها امروز درست میشود.

همینکه شاه و همراهانش نزدیک شدند، پشک فریاد زنان گفت:

یا الله، زود باشید و عالیجناب امیر محمود را نجات دهید، او در حال غرق شدن است. پادشاه پشک را شناخت و مزۀ گوشت پرندۀ گان نایاب به یادش آمد و فوراً امر کرد تا محمود را نجات دهند.

پشک شروع کرد: آه، مثل اینکه دزدان لباسها، اسلحه، اسپ و گادی سرورم را به غارت برده اند. حال چه کنم؟

پادشاه امر کرد تا از بهترین لباسهایش به تن او بپوشانند. همینکه محمود لباسهای شاهانه را پوشید، به جوان خوش قامت و جذابی تبدیل شد و شاهدخت به یک دیدن دلباخته او گردید. پادشاه، محمود را به گردش با خود دعوت کرد. همینکه پشک دید نقشه

پشک موزه دار

بود، نبود، یک آسیابان بود که سه پسر داشت. او در هنگام وفات دار و ندار خود را به پسرانش بخشید. به پسر بزرگش آسیاب، به وسطی مرکب و به جوانترین پسرش محمود، پشک خود را داد.

محمود جوان خیلی غمگین شد و گفت: این پشک چه به درد من میخورد؟ پشک به صدا درآمد و گفت: سرورم، به من یک موزه و یک کلاه خوب بدهید، خواهید دید که چه کارهایی برای شما میکنم!!

محمود به پشک خود یک موزه نو و یک کلاه مقبول خرید. پشک شروع کرد به شکار پرندۀ گان و هر روز

قطعه نامه کنفرانس صلح

- ما شاگردان و اطفال لیسه عالی ابوالقاسم فردوسی از تمام جوانب درگیر در افغانستان تقاضا مینمائیم تا به افتخار روز جهانی صلح، آتش بس عمومی را اعلان نمایند، تا باشد که این آتش بس موقف به سنگ بنای آتش بس دایمی در کشور ما تبدیل گردد.
- ما شاگردان و اطفال تشنه به صلح افغانستان همبستگی خویش را به تمام اطفال سراسر جهان اعلان میداریم.
- ما شاگردان و اطفال از مقامات دولتهای ذیدخل در امور افغانستان تقاضا میبازنمائیم تا عوض سلاح به ما قلم و کتاب و اسباب بازی اطفال ارسال نمایند.
- ما شاگردان و اطفال به تمام اطفال که در جنگ افغانستان پدران، مادران، برادران، خواهران و یا خود قربانی این جنگ بی مفهوم شده اند به غم و اندوه شان خود را شریک میدانیم.
- ما شاگردان و اطفال از تمام خبر نگاران و ژورنالیستان، رسانه های خبری، شبکه های تلویزیونی و رادیوها تقاضا میکنیم تا صدای ما را به گوش جهانیان برسانند که ما صلح میخواهیم؛ دیگر جنگ و ویرانی در کشور ما افغانستان بس است.

کله چې زرغونه ښوونځي ته راوښودله، بیاتي په لاس راغله، چې سور گل له بوتې نه پرې کړي او خپلې ښوونکې ته یې یوسي. خو چې کتل یې، سور گل ډېر مړاوی او خپه دی. زرغونه د سور گل په مړاویتوب او خپګان وپوهېده چې، سورگل نه غواړي چې، زرغونه یې له خپل بوتې نه پرې کړي.

زرغونه له خپلې پریکړې نه وگرځېدله. بیاتي یې په خپل لځای کېښوده او د ښوونځي په لور روانه شوه. ښوونځي ته چې ورسېدله، ټوله کیسه یې خپلې ښوونکې ته وکړه. د زرغونې ښوونکې د زرغونې په دې کار چې، گل یې له بوتې نه دی را شکولی، هغې ته شاباس وویه او ورته یې وویل چې: هېڅ وخت دا کار ونه کړي، ځکه چې گل په بوتې کې ښه ښکارېږي!

توکه:

چنری

یو وخت یوې ښځې بلې ښځې ته وویل چې: خورې ستا چنری خو سوړی ده هغې په ځواب کې ورته وویل: هو سوړی ده لومړی ښځې ورته وویل چې: سوړی ده نو ولې یې نه گنډې دویمې ښځې ځواب ورکړ که چنری وگنډم نو بیا به څنګه پوه شوم چې باران اوریږي.

اجمل تورمان

گل په بوټي کې ښه ښکاري

په زرغونې باندې خپله ښوونکې ډېره گرانه وه، نن چې زرغونه له ښوونځي نه کورته راغله، نو کتل یې چې، د کور په انگر (حویلي) کې، د گلانو تر منځ یو ښایسته سور گل غوړېدلی دی.

زرغونه د سور گل په غوړېدلو ډېره خوشحاله شوه. خو دقلمه (پله) یې واخیستل، ښه ورنږدې شوه او په خوشحالی سره یې وویل: گرانه ښایسته سور کله! زه غواړم چې، تا خپلې ښوونکې ته یوسم. ښوونکې صاحبې به ستا په لیدلو ډېره خوشحاله شي. ماته مې خپله ښوونکې ډېره گرانه ده. غرمه تیره شوه، مازدیګر شو. مازدیګر پسې ماښام په ماښام پسې شپه او شپه هم پرې تیره شوه، سهار شو. سهار

در همین هنگام بود که صدای زنگ کالسکه شاهی از پشت دیوارهای قلعه شنیده شد. پشک دوان - دوان دروازه بزرگ قلعه را گشود و به پادشاه گفت: جناب سلطان بزرگ را به خانه سرورم عالیجناب امیر محمود خان خوش آمدید میگویم. بفرمائید، داخل شوید. همه چیز برای پذیرایی شما آماده است. پادشاه دید که ثروت و شکوه امیر محمود خان از او خیلی بیشتر است، به او پیشنهاد کرد که با شاهدخت عروسی کند و دامادش شود. محمود پسر آسیابان که در یک روز به عالیجناب امیر محمود خان و صاحب این همه کشتزار و باغ و قلعه و ثروت تبدیل شده بود، از حیرت کم مانده بود که بیهوش شود، اما پشک هوشیار، او را به خود آورد و به پادشاه گفت: سرورم عالیجناب امیر محمود خان به کمال خوشی و افتخار این پیشنهاد را میپذیرند و از شاهدخت زیبا رسماً خواستگاری میکنند. همانروز شاهدخت زیبا به عقد نکاح محمود درآمد و آنان سالهای سال با خوشی و سعادت زندگي کردند. پشک هوشیار نیز تمام عمر از نوازشها و محبتهای آنان برخوردار بود.

از قصه های فولکلوریک ملل جهان

ترجمه و اداپته: دیناچ

د عظیم گل سحر ژباړه

تارتال شهزاده

وايي چې، شهزاده تارتال په يوه ډېر سخت رنځ اخته شوی و، نه به يې له چا سره خبرې کولې، نه به يې ډوډۍ خوړله، نه به يې بڼ کې گرځېده، لنډه دا چې، د دنيا ټولو نعمتونو نه محروم او تل به په خپل بستر کې غمگين پروت و. نو ځکه يوه ورځې پاچا ټولو پوهانو، ډاکټرانو او نورو ته بلنه ورکړه چې، د هغه له زوی سره مرسته وکړي. چا به زيار ويسته چې، هغه وځنډوي، نورو به کوشش کاوه چې، په غوسه يې کړي، خو دې ټولو هڅو هېڅ کومه گټه ونکړه، چې ناڅاپه يوه کوډماره بوډۍ راغله، هغه د ټولو هېره شوې وه، نو ځکه خو هم بلنه نه وه ورکړل شوې. کله چې هغه د تارتال پالنگ ته ورنژدې شوه، زياته يې کړه: د شهزاده د رنځ درمل هغه درې نارنجان دي چې، د کوډمار کرونت په بڼ کې وده کوي. وروسته له دې وينا په خټ خټ (کټ کټ) خدا سره ولاړه. اوس نو د پاچا سره هېڅ کومه بله د حل لاره نه وه، ځکه يې تارتال او دهغه د وروکتوب ډېر وفادار ملگری دې وړاندې سفر ته چمتو کړل. هغوی ډېر وچ وچ ډاگونه، گڼ گڼ ځنگلونه، ډېر غټ او کوچني سينلونه او لوړ لوړ غرونه تر شا

پربښودل چې، په پای کې د يوه بوډا کوډمار هومځۍ (غار) مخې ته ودرېدل او له هغه نه يې داسې پوښتنه وکړه: کوم لور ته نور ولاړ شوو؟ هغه ځواب ورکړ: زه به تاسو ته د کوډمار کرونت د مانۍ لار دروښم. بوډا زياته کړه: خو د هغه چپغنه دروازه به مو ډېر ژر د کوډمار لاس ته ورکړي، د هغه وړی سبې به مو ټوټه ټوټه کړي او د هغه پنځونکی (آشپز) به مو د اور لمبو ته واچوي. په دې خبرو شهزاده ډېر خواشینی شو او په ډېر غمگين آواز يې وويل: نو څوک به له موږ سره مرسته وکړي؟ کوډمار چې ډېر زړه سواندی و، له دوی سره مرستې کولو ته تيار شو او هغوی ته يې د څرمنې نه گټل شوي کڅوړه ورکړه چې، په هغه کې وچه ډوډۍ، غوړي او داسې نور خيزونه اېښودل شوي وو.

بوډا هم زياته کړه چې، په غوړو باندې به هغه چپغنه دروازه غوړه کړي، ډوډۍ به سپو ته ورکړي او ښه به يې ماړه کړي. شهزاده او ملگرو يې له بوډا څخه په ډېر درنښت مننه وکړه او په لاره رهي شول. دوی ډېرې شېبې سهار کړې او وروسته له ډېر مزل، د کوډمار مانۍ ته را ورسيدل او هلته په بڼ کې يې هغه جادوگره ونه ولېده چې، درې نارنجان پکې خوړند وو. دوی هم خپل وخت هسې نه تېراوه، سملاسي يې دروازه غوړه کړه، سپو ته يې ډوډۍ ورکړه، نارنجان يې په کڅوړه کې واچول، په دې وخت کې دوی هغه بې رحمه کوډمار وليدل او په جغېو يې شروع وکړه: وې نيسي، ټوټه

ټوټه يې کړي، د اور لمبو ته يې واچوي، خو په دې خبرو هېچا عمل ونه کړ، سپو لکۍ خوځولې، پنځونکي خنډل
 دوی ډېر ژر په وريځ بدلې شوې. اوس نو شهزاده او د هغه ملگرو د درېم نارنجان له سپټولو څخه ډډه وکړه، سره له دې چې هغوی ډېر تېرې هم وو. دوی خپل مزل ته په دې وچ ډاگ کې دوام

تارتال او دهغه ملگري په منډو منډو له بڼ نه وتښتيدل او د کور په لور روان شول، لاره ډېره اوږده وه، دوی ډېرې ستړيا او تندي وارخطا کړي وو، ځکه هغوی دوه نارنجان له کڅوړې نه راواخيستل چې، سپين يې کړي او اوبه يې وڅښي، خو د هغو څخه دوه ښکلې پېغلې جوړې شوې (راوتلې) وې، کومې چې په ښايسته کالو سمبالې

وې، هغوی هم د تندي نارې وهلې او ډېر ژر په وريځ بدلې شوې. اوس نو شهزاده او د هغه ملگرو د درېم نارنجان له سپټولو څخه ډډه وکړه، سره له دې چې هغوی ډېر تېرې هم وو. دوی خپل مزل ته په دې وچ ډاگ کې دوام

ورکړ، کله چې دوی د سين غاړې ته راوړسېدل، تارتال هغه درېم نارنجان هم راوخېست چې، له هغه څخه يوه ښکلۍ ښاپېرۍ راووتله چې، په نارنجي کالو سمباله وه، هغې هم د تندي نارې وهلې، تارتال ډېر فکر ونکړ او د هغې لپاره يې اوبه په خپلو لېو کې راوړې، کله چې يې اوبه وڅښلې د شهزاده د

دې نېک کار څخه ډېره خوشاله شوه. تارتال نو اوس دومره خوشاله بربښېده، تا به ويل چې، هېڅکله ناروغ نه و. په دې وخت کې هغه کوډمار هم دسې غاړې ته راوړسېد او دغه پېغله يې په سپينې کوترې بدله کړه، خو يوه بېکه يې نارنجي پاتې شوه. کله چې دوی کور ته راوړسېدل، شهزاده لکه د پخوا په شان غمگين او تل به د هغې ښاپېرۍ په فکرونو کې ډوب و.

نو يوه ورځې هغه کورته د شهزاده د خوب د کوتې په کټ کې کېناسته او دهغې نارنجي بېکه يې وليده، ډېر ژر يې خواته ورغی، زياته يې کړه: ستا دغې بېکې هغه ښکلې ښاپېرۍ راپيدا کړه، کومه چې ډېره پر ما گرانه ده او هېڅ يې نشم هيرولي. دې خبرو دغه کورته بېرته په ښکلې پېغلې بدله کړه. د تارتال ټوله بهماري ختمه شوه او ډېر ژر يې له هغې سره واده وکړ. خپل واده ته يې ټولو ته بلنه ورکړه، خو هغه بوډۍ کوډماره يې بيا هېره وه.

خبرندوی محمد نبي صلاحي

کوثره او پیشو

د یوې کوثرې ارکونکو، په خپله ځاله کې، د خپلې مور پر لور، ننګی سترګې او ننګی منډو کې خلاصې نیولې وې او په دې خیال کې وو چې، کوثره راشي، ددوئ په خولو کې دانه ورواچي او په دوئ باندې، یو وار بیا، د مینې او محبت کوڅورونه وغوړوي په دې وخت کې، د ډېرو کوټرو سلونه ښکته او پورته کېدل ددغو ارکونکو په چوټا به، د کوټرو زړونه هم خوشحاله او ښه باغ باغ کېدل. کله به دغه کوثرې، ددوئ د ځالې په سروالوټې او د سترګو په رپ کې به پناه شوې کله به بیرته ځمکې ته رابښکته شوې. د کوثرې ارکونکو به، په دې ځاله کې، له یو بل سره، په زړه پورې خبرې او کیسې کولې او یو بل ته به یې، بهر ته د وتو او د هوا پر لور د الوتلو، چلونه او چمونه ور زده کول. په دې وخت کې، ددوئ خپله مور کی راپیدا شوه دغه کوثره په هوا کې په څرخو اوښته او راوښته او خپله منډو کې یې، په دانه ډکه وه چې، یو ناڅاپه، د خپلو بچیانو د ځالې له پاسه کښېسته دې لا د خپلو بچو په وازو خولو کې دانه، نه وه ور اچولې چې، نا بیره له یوه نا معلومه ځایه، یوه غټه پیشو را پیدا شوه او د ځالې په خوله کې، دغو ارکونکوته غلې او پټه وه کوثره ډېره حیرانه او سخته خواشینې شوه چې، اوس له دې پیشو سره څه وکړي نکهسه ددې واړه ارکونکي ونه

خوري دې کوثرې ډېر ژر، په خپله منډو کې کې راټولې کړې دانې، د ځالې په خوله کې وغورځولې او په ډېر قهر سره یې، دغې پیشو ته داسې وویل

د تا یې له خیره؟ دا واړه ارکونکي زما په شان مورلري زه خپل قوم لرم هغه به درته راټول کړم او د تا د ظلم په نیت به یې پوه کړم

کوثرې دا هم ورته وویل گوره پیشو چې، له ځایه دې ونه ښوري زما او تا ډېرې خبرې سره، نا حله پاتې دي اول به ته دا راته ووايې چې، په دې دنیا نور څوک نه وو چې، زموږ خوړلو ته دې، خپله خوله خلاصه کړې ده. په خبرو خبرو کې، کوثرې ته غوسه پسې ورتله، مگر یې دومره شورماشور جوړ کړ چې، له پیشو یې لار ورکه کړه کوثرې بیا ورته وویل

ته زما د ځالې په مخکې د میاو میاو چیغې ولې وهي تا له ډاره، زما دوو بچیانو زړونه پرې وکښل موږ د تاله کیسو خبر یو چې، په اووه کورو کې به نه مړیدي په

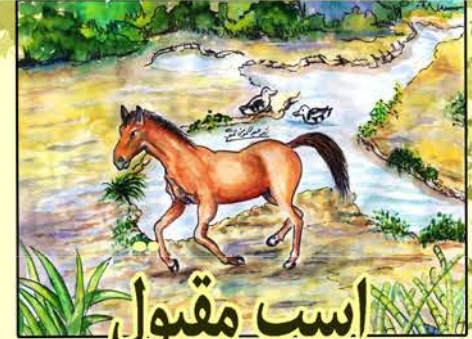

ها به طرف بیرون نگاه کرد دید که هیچ کس نیست. اسبیک که زیاد میترسید، باز هم دقیق تر به طرف بیرون نگاه کرد. در این بار او دید که یک گروه از حیوانات جنگل در بیرون انتظار اسب را میکشند. اسب بسیار خوش و هیجانی شد. عاجل دروازه را همراه پوز خود باز کرد. دید که آهوها، گاوها، گوسفندها حتی مارها میخواهند که همراه اسب به دیدار شیر بروند و از او تقاضا کنند که به ما دیگر ضرر نرسان چرا که ما همه باتو در یک جنگل زنده گی میکنیم. آنها پیشنهاد خویش را به شیر گفتند و شیر به بسیار خجالتی پیشنهاد آنها را قبول کرد، اما روز دیگر مار دید که

شیر پټ- پټ چوچه های حیوانات را میخورد. مار بسیار قهر گردید و نزد خود گفت: باید شیر را به جزای اعمالش برساییم. روز دیگر که شیر به خواب رفته بود، مار آمد و در نوک بینی او زهر کشنده خویش را پاشید. شیر از خواب بیدار شد و به ناله و فغان شروع کرد. تمام حیوانات نزد شیر آمدند و شیر را نزد شادی که داکتر همان جنگل بود، بردند و او را مداوی نمودند. زمانیکه شیر صحت یاب گردید، از تمام حیوانات جنگل عذر خواست و گفت: مرا ببخشید که من با شما خیانت کردم، لطفاً مرا عفو کنید حالا من به اشتباه خویش پی بردم و میخواهم مثل شما نیک باشم و از کارهای بد اجتناب نمایم، زیرا که بار کج به منزل نمیرسد. من هم کج بودم، در ظاهر یک قسم و در باطن قسم دیگر بودم، اما حالا به کمک شما دوستهای عزیز میخواهم از ظاهر و باطن خوب و نیک باشم، زیرا که خوبی هیچگاهی مغلوب نمیشود.

تهیه کننده: نجیبه امیری

اسب مقبول

بود نبود، یک اسب مقبول بلندقامت و بسیار قشنگ بود. این اسب جابک موهای سیاه داشت، رنگ آن سرخ بود و در یک جنگل بسیار بزرگ زنده گی میکرد. او همیشه میدید که رفیقانش را شیر و چوچه هایش شکار میکند. او از این کار روز به روز بیشتر رنج میبرد و فکر میکرد که روزی خواهد رسید که این شیر بیرحم مرا نیز شکار نماید و ازین گپ سخت افسرده میشد.

یک روز اسب به خواب رفت و دید که شیر آمده، او را زخمی نموده و میخواهد بخورد. اسب دکه خورد و از خواب بیدار شد و بسیار ترسید. به چشمان مقبول و زیبایش اشکهای فراوان دیده میشد. اسب از یک طرف از ترس و از طرف دیگر از تنهایی رنج میبرد. در همین چرت بود که دروازه تک- تک شد. او به بسیار شتاب برخاست و از ترس زیاد جرأت نمیکرد که نزدیک دروازه برود. به طرف دروازه دید که در دروازه سوراخهای کوچک موجود بود. از این سوراخ

قصه یی از قصه های حکیمی

تهیه کننده: سید محمود خلیق

آورده اند که روزی سلطان محمود، بهلول را خواست و به او پیشنهاد قضاوت کرد و بهلول عذر خواست. سلطان محمود اصرار داشت تا بهلول وظیفه قضاوت را بپذیرد، اما بهلول قبول نمیکرد. محمود علت را پرسید:

بهلول چنین گفت: پدر من قاضی بود، قاضی بسیار راستکار و عادل. بعد از سالها قضاوت فوت کرد. پدرم را در خواب دیدم که یک چشم دارد بسیار متأثر گردیدم. گفتم: پدر، شما در دنیا دو چشم داشتید حالا چه شده که یک چشم دارید؟ پدرم گفت: من روزی در سایه درختی نشسته بودم. در محضر قضایم دو نفر حاضر شدند، یک نفر مسلمان و یک نفر هندو. هردوی شان به سر یک باغ نزاع داشتند. من با عدالت تمام در بین شان فیصله نمودم. چون سایه درخت وسعت کم داشت، نمیشد هر دو نفر را در سایه آن جای دهم و فقط با گوشه چشم برای مسلمان اشاره کردم تا که در سایه بهلولی من بنشیند. به علت همان اشاره چشمم در محضر قضا خداوند (ج) بینایی یک چشم را از من گرفته است.

بعد بهلول با روایت خواب خود مطلق از پذیرفتن وظیفه قضاوت ابا ورزید.

دېره چلبازه وه، زیاته یې کره، څه دې وویل؟ ما خو ستا دا ښکلی آواز وا نه وربد، ته ډېر جگ په ونه کې ناست یې، که له ونې نه راښکته شې او له نږدې نه خبرې راسره وکړې، نو ستا آواز به ښه واورم. چرګ چې ډېر هوښیار و، د گیدې په مکرچنو خبرو تیر نه وت او هغې ته یې داسې وویل: نه! موږ ته ډېره سخته ده چې، له خناورو سره په خنګ کې واوسو. گیدې خپلې مکرچنې خبرې نورې هم پسې داسې اوږدې کړې: ته له مانه ډارېږې؟ چرګ خواب ورکړه ته له تا نه خو نه وېرېږم، خو بیا هم ډول ډول خناوران شته.

گیدې بیا په خپلو نرمو او خوږو خبرو چرګ ته په خطاب کې داسې وویل: مه ډارېږه، ته اوس له هر ډول خطر څخه خلاص یې، ځکه چې په اوسني فرمان کې داسې راغلي دي: نن ورځ به په ټوله نړۍ کې روغه وي او هېڅ خناور به پر یو بل برید نه کوي. چرګ وویل: دا خو ډېر د خوشالۍ ځای دی، هلته وړاندې سې منډې رامنډې وهې، مخکې ته باید تېښتلی وای، خو اوس تاته هېڅ کومه خطر نه شته. گیدې ددې خبرو په اورېدو سره ډېره ژر په منډو شوه.

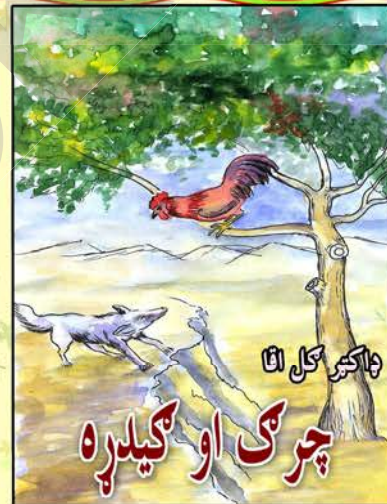
چرګ ور ډېر وېرېد: چېرته تېښتې؟ په اوسني فرمان کې خو سپیان گیدې ته څه نه وایي. گیدې وویل: څوک خبر دي، کېدای شي، هغوی د نوي فرمان څخه خبر نه وي.!

واخلم او دیدن یې وکړم دغه واړه ارګونکې په ما هم حق لري که دا یې مور ده، زه یې ګاونډی یم خو د کوترې زړه په دغو خبرو چیرې تسلي کېده، مګر یې کوترې ته نور قهر هم وروست او داسې ورته وویل

- د تاله خبره مې توبه، نور تاوان مه را رسوه په دې وخت کې، ټولو مرغانو د کوترې خبره تایید کړه او پیشو ته یې وویل چې

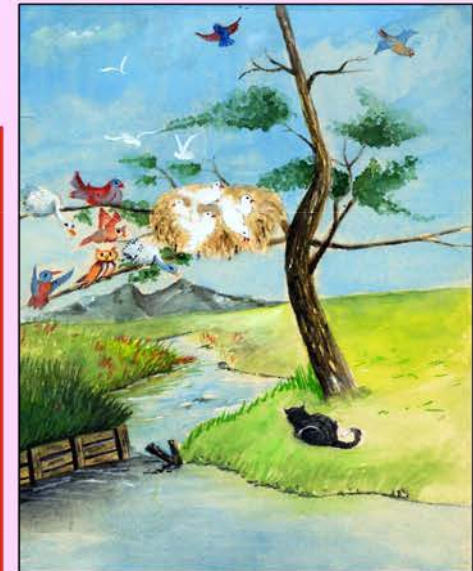
- نوره له دغې ځای څه او دلته دې خبر نشته
پیشو چې د کوترې غوسه او د مرغانو اتفاق ولید، خپله لکۍ یې مړه پړه ونیوه، د میاو میاو چیغې وهلې او له ځای روانه شوه

یوه ورځ چرګ په ونه کې ناست و چې، گیدې یې خنګ ته ورغله، ورته ویي ویل: ګوره چرګه! څنګه چې، ما ستا آواز واورېد، سمدلاسه ستا پوښتنې ته راغلم. هغه په ډېر درنښت د گیدې نه مننه وکړه! خو گیدې چې،

دې وخت کې، له شاوخوا ډېر مرغان را پیدا شول او ددغې ځای په مخکې را ښکته کېدل دوی ټولو کوترې ته وویل چې څه خبره ده؟ کوترې وویل دغه تکه توره پیشو، یې پوښتنې زما ځای ته راغلې ده او غواړي چې، زما ټول بچي وخورې! په دې خبره ټولو مرغانو ته ډېر زیات قهر ورغی او سملاسي یې دغې پیشو ته وویل

ولې نا انصافي! ته هم مور یې او واړه پیشنگوري به لري که کومه بلا د تا واړه پیشنگوري وخورې، ته به نه خپه کیږي دا څه ظلم او تیری دې شروع کړی دی

پیشو چې د مرغانو زور او یووالی ولید، سملاسي یې د ځان په سپیناوي او زاریو داسې پیل وکړ

- ماړنده کړې چې، ددغې کوترې بچي به خورم ددې خوارکۍ دغه یوه ځاله ده، زما اووه کورونه دي او زه په هر کور کې خلاصه یم زه دغې ځای ته، د کوترې د بچو د خوړلو لپاره نه یم راغلی که رښتیا درته ووایم، زه دغې ځای ته، ددې لپاره راغلی یم چې، ددې د بچو خبر

د ژوند تېرولو خو رازونه

د ژوند په پراخه لمن کې، زموږ څښتن تعالی ټول ماديات په معنوي گانوهم ښکلي کړي دي. گل ته يې له ښکلا سره بوی ورکړی، ځکه که څوک دسترگو په لیدو دزړه ذوق نه شي خړوبولی، نو کولی شي چې، د سپېڅلي طبعي بوی په واسطه خپل روح ته دمه ورکړي او د زړه براس په یوې سرې ساه سره وباسي. همدا بېلگه موږ کولی شو چې، دځاورین انسان په وجود کې هم ثابت کړو، په دې نړۍ کې چې کوم وگړي ژوند کوي، ټول له یوه ذات څخه دي او واقعیت خو دادی چې، د ژوند بڅښوونکی رب- (ج) په وړاندې دا توپیرونه نشته، کوم چې موږ انسانانو په یوه بل کې موندلي دي، زه به رنگ یم، ته ښکلی یې، هغه تور دی، د هغه بل لاس نشته او دا بل یې وسه دی. کله چې د هغه پیدا کونکي رب په وړاندې دا توپیر نشته، نو بیاموږ تاسو ولي داحس لرو؟

ښايي په همدې توپیرونو کې یو راز پروت وي، ځکه دا طبعي ده زماسترگې بد رنگ نه خوښوي او ښایسته ته په زړه کې ځای ورکوي.

بس خبره بیرته هغه لومړۍ بېلگې ته اشاره کوي، هو! همدا معنویات دي چې، موږ ته دا لار هوار وي، تر څو تور، سپین، زوړ، ځوان، روغ او ناروغ، ټول په یوه تفر ژوند سره وکړو. په یوه دستر ځوان څینې مړې کړو او د ژوند اوږد سفر، د ښځې او مېړه په توگه په گډه سره وکړو.

رښیاهم که زموږ د کورنۍ غړي هرراز وي، مطلب په ظاهره بد رنگ یا په باطن کې یې ډوله وي، خو موږ له هغو سره ژوند تېروو. ډېر کم داسې شته چې، ستونزې ولري خو دا ستونزې بیرته د هوارېدو وړ وي. دوه ورځې وروسته بیا هیڅ هم نه وي.

هغه د مینې تار چې دپلار، زوی، مور او یا وروڼو په منځ کې غزیږلی دی، هیڅ ښکلا یې نشي پرې کولی، زړه انا او زوږ نیکه که هر څومره یې وژله، یې روزگاره او له ناروغیو ډک شي، خو د بچیانو په لاسیانو په زړونو کې ورته تر یوې دنگې ښایسته او مینه ناکې پردۍ پیغلې زیاته مینه، احترام او شفقت ځای لري.

نو همدا معنوي اونه لمس کېدونکې هستي ده چې، تل یې موږ ته د مینې، احترام، دوستۍ، ملگرتیا، غیرت، هوس... او نورو بې شمېره نومونو سره ځان راپېژندلی دی. ترڅو ژوند تیر کړو.

عبدالله شاه ژوندون

لطیف الله حکیمي

پر کوچنیانو رحم او د مشرانو درناوی

((زموږ پر لاره نه دي هغه څوک چې، پر کوچنیانو باندې رحم نه کوي او د مشرانو عزت او شرف نه پېژني!))

حدیث شریف

په پورتنۍ حدیث شریف کې، پر کوچنیانو رحم کول او د سپین ږيرو عزت او درناوی کول همدیږف سره ذکر شوي دي. مانا یې داده چې، که څوک د سپین ږيرو درناوی و نه کړي، نو ټول خلک به ورته یې ادبه انسان ووايي او له ځانو به یې ورتي. نو دا د پیغور خبره ده.

همداراز، هر هغه څوک چې پر کوچنیانو باندې رحم او شفقت نه کوي، هغه هم درټلو وړ دی.

هدف دادی چې، د رسول الله صلی الله علیه وسلم پاک او سپېڅلي تعلیمات او دهغوی مبارکې سپارښتنې (توصیې)، که د نړۍ ټول بشر بیا په خاصه توگه، د افغاني ټولنې مسلمان وگړي په بشپړه توگه په پام کې ونیسي، نو په ژوند کې به ورته، هیڅ کوم مشکل نه وي او نه به ورته د پوښتنې ځای وموندل شي!

محمد نبي صلاحي

لیک

مینه تیره ورځ، بیا د ښکلا څنگ ته ورغله او په ډېره مینه یې د هغې د لیک ننداره کوله. دې ته، د ښکلا لیک په کتوکسو کې، دا خبره په زړه کې ورتیره شوه چې، له هغې نه د خپل لیک د ښه کولو چل هم زده کړي، نو ځکه یې له ښکلا نه داسې غوښتنه وکړه:

ښکلا! د تا لیک ډېر ښکلی دی او زما ژبته ډېر خوښیږي. ایا ته به ماته د لیک د ښه لیکلو چل رازده نه کړي؟ ښکلا: ولې نه. ما فکر کاوه چې، ته له خپل لیک نه راضي یې.

مینه: نه، راضي نه یم. زما خط ډېر گډوډ دی او هره ورځ په دې فکر کې یم چې، څنگه به خپل لیک ښه کړم. ښکلا: اوس د زړه راته ووايه، ایا ته په رښتیا غواړي چې، لیک دې ښه شي؟

مینه: دا زما یو ارمان دی. ته په خپله ښه پوهېږي چې، د یو شمیر انسانانو سوبه (د سواد کچه)، د هغو له لیک نه معلومېږي. ښکلا: زه به دغه لاره دروښیم، خو په دې شرط چې، ته په دغه لاره باندې سمه روانه شي او خپل قلم بلې خواته کوږ نه کړي.

مینه: څومره به ښه شي، ته اول داراته ووايه چې، تا دغه چل له چانه زده کړی دی؟ ښکلا: له خپل ښوونکي نه.

مینه: د تاسې ښوونکي په دې برخه کې څه درته ویلي دي؟ ښکلا: زموږ ښوونکي ویل چې، د لیک په ښه کولو کې هم ټول کار له صفر نه پیل کېږي. که صفر دې ښه کیښود، د الف ونه به روغه راشي، د ب کورکې به هم مناسب وي، بیا ددغه کورکې په سر، له دووټکیو نه ت، په ډېرې اسانۍ سره جوړوی شي. کله دې چې، دوه ټکي روغ ولیکل، د هغو په سر د درېم ټکي راوړل او له ت نه بیا ث جوړول خو، کومه سخته خبره نه ده.

مینه: رښتیا خبره دې وکړه. کله چې توري ښه پاک، سوتره او ښایسته ولیکې، بیا کلمې هم ښکلې راځي او ورپسې جملې هم خوندوړې. په دې ډول ټول لیک ښایسته او صفا راځي! ښکلا: اوس پوه شوې که نه.

مینه: ولې نه. ښه اوس دا راته ووايه چې، په دې برخه کې، کومه بله خبره خو به یې نه وي درته کړې؟

ښکلا: زموږ ښوونکي دا هم ویل چې، د لیک ښه کولو په برخه کې مشق او تمرین هم ډېر ضروري دی. که دې یو یو توری ښه په غور سره لیکه، نو بیا دې همداسې عادت گرځي او په دې ډول دې، ټول لیک ښکلی راځي. پخوانو شاعرانو څه ښه ویلي دي:

اگر خواهی که شوی خوش نویس

بنویس، بنویس و بنویس

مینه: چې د لیک د ښه کولو راز، د تورو په ښه لیکلو او تمرین کې دی، نو بیا راځه چې، دغه کار په گډه سره پیل کړو او خپل لیکونه د هنر تر بریده پورې ورسو! ښکلا: سمه ده، راځه شروع وکړه.

مینه: دا یې شروع!!!

حافظ شیرازی

خواجه شمس الدین محمد حافظ در سال ۷۲۶ هجری قمری در شیراز متولد گردید و در همان شهر در سال ۷۹۱ هجری قمری وفات یافت. دوران کودکی و جوانی وی به تنگدستی و سختی گذشت، باوجود آنهم به تحصیل علم و کسب معارف اشتیاق زیاد داشت. غزلهای حافظ را میتوان اوج شکوه شعر فارسی دانست. غزلهای او از نظر لطافت و پخته گی در بلندترین مقام قرار دارد.

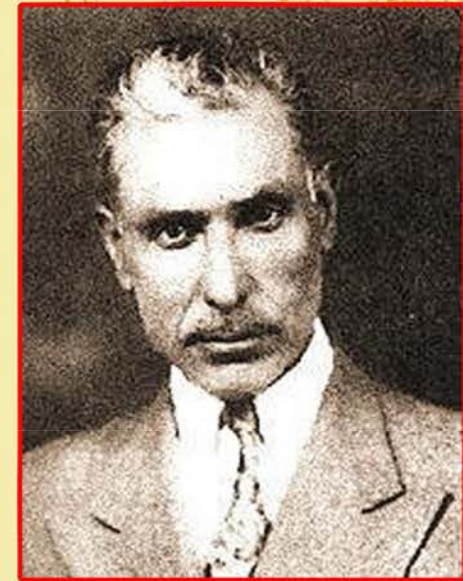
اشعار حافظ سرشار از کنایه ها، اشارات و اصطلاحات عرفانی میباشد که در هر مصرع آن دنیایی از فلسفه و حکمت نهفته است. اشعار حافظ از نظر حجم خود زیاد نیست و مانند سایر شاعران بزرگ سرزمین ما آثار دیگری ندارد و همه آثار او را اشعار او تشکیل میدهد که آنهم عمدتاً در قالب غزل میباشد.

ترتیب کننده: محمد نعمان عزیزی
صف نهم مکتب محمد فقیر فروزی

- افغانستان در هندوستان، (۱۳۱۱ هـ.ش. - ۱۹۳۲ م.) مجله کابل ۳- تاریخ مختصر افغانستان، (۱۳۱۱ هـ.ش. ۱۹۳۲ م.) سالنامه کابل.
- تاریخ احمد شاه ابدالی (۱۳۲۲ هـ.ش. ۱۹۴۳ م.) خراسان (۱۳۳۶ هـ.ش. ۱۹۴۷ م.)
- امرای محلی افغانستان (۱۳۲۱-۱۳۲۲ هـ.ش.) مجله آریانا، شماره های سالهای (۱۳۲۱-۱۳۲۲ هـ.ش. ۱۹۳۳-۱۹۳۴ م.)
- تاریخ ظهور اسلام و نفوذ عرب در افغانستان، نشر ریاست مطبوعات (۱۳۲۶ هـ.ش. ۱۹۴۷ م.)
- تاریخ قرون اولی، وزارت معارف (۱۳۲۶ هـ.ش. - ۱۹۴۷ م.)
- افغانستان به یک نظر، ریاست مستقل مطبوعات (۱۳۲۶ هـ.ش. ۱۹۴۷ م.)
- ادبیات دوره محمد زایی، ریاست مستقل مطبوعات (۱۳۳۱ هـ.ش. ۱۹۵۲ م.)
- تاریخ احزاب سیاسی افغانستان در قرن بیست، (قلمی)
- تاریخ ادبیات افغانستان، از آغاز دوره تاریخی تا قرن بیستم
- خاطرات زنده گی غبار
- اثر ماندگار افغانستان در مسیر تاریخ.
- از این مؤرخ توانا دهها مقاله و نبشته های دیگر در جراید کشور در دوران های مختلف چاپ شده است.
- میر غلام محمد "غبار" بعد از سالها کار و بیکار در عرصه رشد و شکوفایی تاریخ، فرهنگ و ادب کشور، بالاخره در ماه جدی سال ۱۳۵۶ ه.ش. چشم از جهان فروبست و به دیدار حق پیوست.

تهیه و ترتیب "غ.ج پرویز"

مختصر نظری به زنده گی میر غلام محمد (غبار)

فاضل خصوصی و بیشتر در رشته های تاریخ و ادب و فلسفه و اجتماعیات و امثال آن بوده است. میر غلام محمد "غبار" یکی از شخصیت های برجسته ملی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، ادبی، پژوهشگر و مؤرخ کشور عزیز ماست. وی حدوداً شصت سال از عمر گرانبارش را به عنوان نویسنده و روزنامه نگار در تحقیق و مطالعه سپری نمود. او با حضور سبز و برجسته خویش در عرصه های حیات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و ادبی همیشه داد از عدالت خواهی، تأمین حاکمیت قانون، دموکراسی و احترام به ارزشهای والای انسانی میزد. آنانیکه از نزدیک با این شخصیت برانزده افغان مراودت و آشنایی داشتند، وی را انسان باکمال، متواضع و دارنده اخلاق شریف و والای انسانی میخواندند.

آثار و فعالیت های علمی:

غبار نیز همانند دیگر بزرگمردان تاریخ کشور، از خود آثار گرانبهایی بجا گذاشت تا نام و نشان او را در اوراق زرین تاریخ بشر، جاویدان و ماندگار سازد. غبار در عرصه های مختلف، نکته ها، گفته ها و چیزها نوشته، اما آنچه که او را شهره ملک و منطقه کرده است، تاریخ نویسی، تحلیل درست و دید واقع بینانه او نسبت به اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشورش است که نمونه آن اثر جاویدان "افغانستان در مسیر تاریخ" است. غبار در مورد تاریخ و ادبیات افغانستان در حدود ۱۳ عنوان کتاب و رساله دیگر نیز نوشته است: - افغانستان و نگاهی به تاریخ آن، (۱۳۱۰ هـ.ش. - ۱۹۳۱ م.) مجله کابل

استاد قیام الدین خادم

استاد قیام الدین خادم په ۱۲۸۶ لمريز کال کې، د ننگرهار ولایت د کامې ولسوالۍ په یوې روحاني کورنۍ کې دنیاته سترگې پرانیستې دي. د استاد خادم صاحب پلار مرحوم ملا حسام الدین اخوند پخپله سیمه یي یو مشهور او پوه عالم و. قیام الدین خادم لومړنۍ زده کړې پخپل کور کې له خپلو والدینو څخه تر سره کړيدي. خادم داسلامي علومو زیات شمېر کتابونه لوستي وو، هغه صرف، نحوه، منطق، حکمت، فقه، حدیث، تفسیر او نور مروجه علوم لوستلي وو. هغه د دیني پوهې د ترلاسه کولو لپاره ۱۵ کاله د هېواد په د ننه او له هېواد څخه بهر سفرونه کړيدي.

ارواښاد خادم د لومړي ځل لپاره په ۱۳۰۴ لمريز کال دکامې په لومړني ښوونځي کې د ښوونکي په توګه په دندې وګمارل شو. له څه مودې وروسته، هغه هندوستان ته سفر وکړ. له سفر وروسته کله چې وطن ته دوپاره راوګرځید، د جلال آباد په یوه ښوونځي کې ښوونکی شو.

استاد خادم دوه نیم کاله په لواړګي کې اوسېده، همغلته دده دشاعرۍ، لیکوالۍ او ادبیاتو سره

مرموزې علاقې انکشاف پیدا کړ، په لواړګي کې یې کوژده او واده وکړل. خادم په ۱۳۱۲ لمريز کال دلواړګي نه دکندهار ولایت ته ولاړ او هلته دکندهار دپښتو ادبي انجمن دغړي په توګه ومنل شو. په ۱۳۱۴ لمريز کال داسد دمیاشتي په ۲۵ نیټه دهغه وخت ددولتي اړونده چارواکو په امر او دستور «د پښتو ادبي انجمن» له کندهار څخه کابل ته انتقال وموند، چې په ۱۳۱۵ لمريز کال دغه انجمن په «پښتو ټولنه» ونومول شو. خادم درې میاشتي د «زیري» د اخبار دنشر ولو مسؤلیت پر غاړه درلود. په ۱۳۱۸ لمريز کال دتالیف او ترجمې د څانګې مدیر وټاکل شو او په ۱۳۲۰ لمريز کال دپښتو ټولنې دعمومي ریاست مرستیال او په ۱۳۲۱ لمريز کال داتحاد مشرقي مدیر او په ۱۳۲۴ لمريز کال ددایرة المعارف د ترجمې مدیر مقرر شو. په ۱۳۲۵ لمريز کال دتعاوني ډیپو دتفتیش لوی مدیر وټاکل شو، څه وخت وروسته دهرات ولایت ته ولېږل شو. په ۱۳۲۹ لمريز کال دکندهار دطلوع افغان مدیر په توګه غوره کړای شو. په ۱۳۳۰ لمريز کال دکابل مجلې د چلوونکي دنده ور په غاړه شوه، په ۱۳۳۱ لمريز کال د سروبي دبرېښنا دفابریکې دکوپراتیف لوی مدیر مقرر شو. په ۱۳۳۲ لمريز کال خادم د «اصلاح» ورځپاڼې د مسؤل مدیر په حیث وټاکل شو. استاد خادم په مختلفو دولتي دندو ګمارل شوی دی او په مختلفو ځایو کې یې دندې سرته رسولې دي، دبیلګې په توګه، د اصلاح ورځپاڼې د مدیریت دندې تر سرته رسولو وروسته، هغه څوکاله دپښتو ژبې دکورسونو مدیر او په عین وخت کې یې د «زیري» د اخبار د چلوونکي دنده هم پرغاړه درلوده. ارواښاد استاد قیام الدین خادم د پښتو ژبې او ادب یو

پیاوړی لیکوال، شاعر او پوه عالم و او پدې لاره کې یې زیات زیار ایستلی دی. استاد خادم په رښتیا سره دپښتو ژبې او ادب خادم و، په همدې دلیل هغه د پښتو ژبې او ادب د ځلانده آسمان یوله روڼو ستورو څخه ګڼل کېږي. استاد د پښتو ژبې او ادب په باب پوره او په زړه پورې منظوم او منثور آثار لیکلي اویوه ښه علمي ذخیره یې زموږ د هېواد راتلونکي نسل ته پرې ایښې ده، چې اوس د پښتو ژبې او ادب مینه وال ورباندې ویاړي.

ارواښاد استاد خادم د منظومو او منثورو آثارو ډېر په زړه پورې کتابونه لیکلي او څوارلس ځانګړي اثار یې چاپ شوي دي چې، د هغه جملې نه یې یو شمېر لکه: دکوچنیانو اخلاقي پالنه، روحي ګلونه، دمرغلرو امیل، نوی ژوند، مکارم الاخلاق، پښتونولي، بایزید روښان، خیالي دنیا، د شریف سرگذشت، نبوغ او عبقریت دچاپ بخت موندلی او یو شمېر نور اثار یې لاتر اوسه د هغه دخپلوانو په کورونو کې ممکن په تاخو او یا هم الماریو کې د چاپ په انتظار زاپه شوي وي. «خیالي دنیا» د خادم صاحب ډېر مشهور اثر دی چې، دده د منثورو آثارو مجموعه ده، دغه اثر ته د ادبي ټوټو مجموعه هم ویلای شو.

خیالي دنیا په ۱۳۳۹ هجري لمريز کال د پښتو ټولنې له خوا د زرو ټوکو په شمېر په مخونو کې د دولتي مطبعې له خوا چاپ شوې ده، د کتاب د ټولو ادبي ټوټو شمېر «شپږ پنځوسو» ته رسیږي چې هره ادبي ټوټه یې د افغاني ټولنې کره وړه تمښلوي.

د کتاب د ادبي ټوټو هره یوه یې دخپلې معنا او هغو مفاهیمو له مخې چې پکې ځای شوي دي، د پښتو ادب د پراخه بڼې رنگارنگ ګلان ګڼل کېږي. که دغه اثر ولوستل شي، یوه لوی سمندر ته ورته دی چې هر

څه پکې موندل کېږي. خادم په دغو لنډو ادبي انځوروکې مینه، محبت، د ټولنیز ژوند رازونه، آزادي، انتقاد، پرمختګ، عبادت، هنر او د ژوندانه ټولې لارې چارې لوستونکي ته ورښيي.

مرحوم خادم صاحب په اردو، انګلیسي او عربي ژبو بلد و، دهمدغو ژبو په مرسته هغه دیوه کنجګاو او پلټونکي انسان په توګه تلاش کاوه چې، د ډېرو شیانو په راز ځان پوه کړي، کیدای شي د هغه د بریالیتوبو له رازونو څخه یو هم همدا وېولو.

خادم صاحب نه یوازې د علم او پوهې په ډګر کې افغان ولس ته خدمت کاوه بلکې په سیاسي ډګر کې هم د هېواد دسیاسي څېرو په کتار کې ورته دقدر په سترګه کتل کیدل.

په ۱۳۲۶ لمريز کال یې د یوه سیاسي ګوند (د وینې زلمیانو) په نامه علني فعالیت پیل کړ. د دې ګوند بنسټ ایښودونکی او مشران په کابل، کندهار او ننگرهار کې داکسان یادوي.

استاد قیام الدین خادم په ۱۳۵۸ کال کې دسنبلي د میاشتي په پنځمه نېټه په کابل کې په حق ورسید او جنازه یې ننگرهار ته وي وړل شوه او په کامه کې خاورو ته وسپارل شو.

د مرحوم خادم صاحب د کلام بېلګه:

نارینتوب!

زه پښتون یم زما کار دی نارینتوب
رابښودلی مور او پلار دی نارینتوب
قلم ښه دی هنر ښه دی علم ښه دی
خو په ټولو کې سردار دی نارینتوب
د وطن گل چې ساتي له هر خزانه
خدايه څه ښایسته بهار دی نارینتوب

رازها و گفتمانیهای آموزنده

جاکت پشمی را هیچوقت بعد از شستن به طناب نیاویزید، زیرا شکل آن تغییر میکند. بهتر است آنرا بروی چهارپایی هموار کنید. لباس پشمی را در آب شیرگرم بشویید و هیچگاه آن را در آب داغ تر نکنید.

برای دور کردن لکهٔ ساجق از لباس، نوک کارد را گرم کنید و توسط آن ساجق را تراش نموده، بعد جای لکه را توسط الکول پاک کنید و با آب و صابون بشوئید. لکهٔ ساجق همراه تیل خاک نیز پاک میشود، طوریکه سپند را در تیل خاک تر کرده به روی لکه بمالید. اگر ساجق را توسط یخ، سفت نمایید، خیلی راحت از لباس تان جدا میشود.

برای پاک کردن نشان اوطو از روی لباس، جای لکه را مرطوب کنید و بعداً به روی آن کارنفلور بمالید و بگذارید خشک شود. بعد آن را بشوئید.

لکهٔ رنگ ناخن توسط الکول و یا اسیتون از روی لباس پاک میشود.

برای پاک کردن لکه های لباس رنگه، کارنفلور یا نشایسته را در آب حل کنید و بعد بالای لکه بمالید و بگذارید خشک شود. بعداً آن را بشوئید. هیچگاه در لباس های رنگه، آب لیمو استعمال نکنید.

لباس سفید را که جلای آن از بین رفته باشد، با محلول سرکه بشوئید، دوباره جالادار میشود.

ارسالی زاله

حضرت محمد (ص)

فرموده است:

نخستین چیزی که الله (ج) آن را آفرید، قلم بود و به آن امر کرد که آنچه از اول پیدایش تا روز قیامت پدید آمده است و می آید، بنویسد.

در قرآنکریم سوره یی به نام "قلم" وجود دارد.

قلم دارای این خصلتها است:

- قلم گویای عواطف و ترجمان خرد آدمی است.
- قلم بنیانگذار تمدنها و گردانندهٔ چرخهای جامعه است.
- قلم یاد آورندهٔ خاطرات و گذشته ها است.
- قلم وسیلهٔ بیرون کشیدن گمراهان از تاریکی جهل و نادانی به سوی روشنایی است.
- قلم در گریه های متداوم خود شرح دردهای جانگاہ انسانها را باز میگوید.
- قلم نشاط عشق، شوق و رمز زنده گی را بیان میکند.
- قلم وسیلهٔ رسیدن به اهداف است.
- قلم یگانه ابراز تفکر و تخیل در همه عرصه های زنده گی است.

ولی افسوس که همین قلم با اینقدر خصلتها و ارزشهایی که دارد، زمانی که به دست افراد و اشخاص نااهل میافتد، کارش زار میگردد، از قطره های اشکش که چنان باران بود، قطره های خون میبارد و به جای شاد کردن دلها، به آنان غم میدهد و تبسمش که دایم روح و روان را آرام میکرد، به نیشخند تبدیل میشود. ای کاش، قلم در دست اشخاص نا اهل، بی خرد و بی تفکر نیافتد و نیفتد!

بیایید، ما جوانان افغانستان از قلم به نحوی استفاده کنیم که جامعهٔ خود ما و جهانیان بدانند که توانمندی استفاده درست از قلم را داریم و به هیچ کس اجازه ندهیم تا از قلم در راههای زشت و دور از اخلاق انسانی و اسلامی استفاده کند.

تهیه کننده: متحرک (عظیمی)

مصاحبه با آواز خوان حرفوی

س: در این عرصه چه دستاوردی دارید؟

ج: یک غزل ناب خوانده ام که کامیوز آن از استادم حسیب سپند و شعر آن از استاد مجید سپند میباشد این آهنگ در پرودگشن سپند تنظیم تصویری و صوتی گردیده است.

س: چه آرزویی دارید؟

ج: میخواهم به کشورهای خارج بروم و در فیسثوالهای موسیقی اشتراک کنم.

س: رمز موفقیت شما در موسیقی چیست؟

ج: چون اساسات موسیقی را به شکل تئوری و عملی می آموزم، شاید سبب موفقیتم همین باشد.

س: پیام شما به اطفال و جوانانیکه تازه به موسیقی روی میآورند، چیست؟

ج: باید درس بخوانند، ورزش کنند و موسیقی را بیاموزند.

س: آیا از طرف دولت تشویق شده اید؟

ج: نخیر!

س: تقاضای شما از دولت، بخصوص از وزارت اطلاعات و فرهنگ چیست؟

ج: از دولت و وزارت اطلاعات و فرهنگ میخواهم که در ثبت آهنگهایم کمک نمایند.

س: در آینده چه آرزو دارید؟

ج: در آینده میخواهم یک هنرمند موفق شوم.

س: تشکر از شما!

ج: از شما هم تشکر

س: در قدم نخست خود را به مجلهٔ تربیت معرفی نمایید؟

ج: من احمد شکیب سپند شش ساله و فرزند محمد یوسف میباشم.

س: در چند سالگی شروع به موسیقی نمودید؟

ج: در شش سالگی.

س: چه انگیزه باعث شد که به آوازخوانی روی آوردید و در این عرصه مشوق شما کی بوده؟

ج: نظر به شوق و علاقهٔ خود به هنر موسیقی، شروع به تمرین آوازخوانی نمودم. پدر جانم مشوق من است.

س: در عرصهٔ موسیقی چه کسی به شما کمک میکند؟

ج: استادم حسیب سپند به من کمک میکنند.

س: در موسیقی کدام سبکها را تمرین کرده اید؟

ج: غزل، قوالی، کلاسیک، لایت و موسیقی فولکلوری را تمرین میکنم.

س: به چند نوع آلات موسیقی دسترسی دارید؟

ج: به هارمونی و طبله

س: به آواز کدام هنر مند علاقه دارید؟

ج: به آواز احمد ظاهر و ظفر جاوید

مصاحبهٔ احمد الشیخ

د معلولينو نړيواله ورځ د دسمبر ۳ (د ليندۍ ۱۲) نېټه

د معلولو کسانو په فزيکي نيمگړتياوو پورې خنډل او مسخري کول، په اصل کې د لوی خدای (ج) په خلقت او پيدايښت پورې مسخري او خندا کول دي.

- په نړيواله سويه، ددغې ورځې د ټاکنې زمينې:
- د معلوليت په باب، په نړيواله سويه، وروستيو شمېرو او معلوماتو ته يوه لنډه کتنه کوو، ترڅو دا څرگنده شي چې، ولې يې دغه ورځ، د معلولينو د نړيوالې ورځې په نامه باندې نومولې ده. تر اوسه پورې، د ملگرو ملتو له خوا په دغه مناسبت باندې کوم شعارونه ورکړل شوي دي او دا ورځ په نړۍ کې څنگه لمانځله کېږي.
- د نړۍ کابو ۱۰ سلنه نفوس معلول دي، يانې په دنيا کې ۶۵۰ ميليونه انسانان د معلوليت ژوند تيروي او دا د نړۍ نا نژادي ستر لږه کي دي.
- په نړۍ کې د معلوليت شمېرې د ټولنې د ودې، د طب د پراختيا او زوړوالي پر بنسټ، مخ په زياتيدو دي.
- ۸۰ سلنه معلولين په پرمختيايي هېوادونو کې ژوند کوي. (د ملگرو ملتو پرمختيايي پروگرام).
- د نړۍ ۲۰ سلنه ډېر غريب انسانان په يو ډول نه يو ډول باندې معلول دي او په خپلو ټولنو کې د تاواني شويو (معلولو) کسانو په نامه باندې پېژندل شوي دي.
- هغه ښځې چې معلولې دي، له دوه چنده توپير سره مخامخ دي او په ټولنه کې د جنسيت او معلوليت په سبب، په گوښه ځايونو کې ناستې دي.

- ۳۰ سلنه د سړک د غاړې خوانان، د معلوليت يو ډول لري. (يونيسف)
- د معلوليت د قانون پر تلليزې څېړنې ښيي چې، په نړۍ کې يوازې ۴۵ هېوادونه د معلوليت د نه توپير قوانين او يا د معلوليت لرونکو کسانو لپاره، ځانگړي قانون لري.
- په پرمختيايي هېوادونو کې، ۹۰ سلنه معلول ماشومان، ښوونځيو ته نه ځي. (يونسکو)
- په نړۍ کې د کار وړ ۳۸۶ ميليونه کسان، په يو ډول نه يو ډول سره معلول دي. (د کار نړيوال سازمان).
- په يو شمېر هېوادونو کې، يوه پر څلورمه کسان، د ژوبليدا او تاوتریخوالي په سبب معلول شوي دي. (د نړۍ روغتيايي سازمان)
- له پورتنیو معلوماتو نه دا معلومات په لاس راځي چې، نړۍ او ملگري ملتونه د معلولينو ۱۰ سلنه ستره ټولنه لري او هغو يوه پر درې برخې نړۍ اغېزمنه کړې ده. نو دا لازمه وه چې، دداسې کسانو د انساني کرامت، حقوقو او احترام په منظور، يوه داسې ځانگړې ورځ ونومول شي. دغه راز کار، د ټولنې د نورو ټولنو لپاره هم شوی دی. لکه نورې ورځې چې تاسې کتلې شئ. دا ورځ داسې لمانځله کېږي چې، په دغه ورځ، په دغه مناسبت خلکو ته پوهاوی ورکول کېږي او د معلوليت لرونکو کسانو د معلوليت د حقوقو خيال ساتل او ددغې ورځې د نهادينه کولو لپاره، د عدالت بېلابېلې ښې ښودل کېږي.

- د دسمبر ۳ (د ليندۍ ۱۲) د ۱۹۹۲ کال د اکتوبر په ۱۴ نېټه، دملگرو ملتو د عمومي اسمبلې د ۴۷۱۳ پرېکړه لیک پر بنسټ هر کال لمانځل کېږي.
- ددغې ورځې د لمانځلو او نومولو هدف، د معلوليت د موضوع گانو د درک پراختيا ده. د ژوندانه په ټولو چارو کې لکه سياسي، ټولنيز، اقتصادي او فرهنگي برخو کې، د معلولينو گټون دی.
- په دغه ورځ، د انسانانو د ټولنيز يو موټي والي لپاره ښه زمينه را منځته کېږي. له ۱۹۹۱م. کال نه را په دې خوا، په نړيواله سويه، د معلوليت شعار د معلوليت د اهميت، پېغام او لومړيتوب په پام کې نيولو سره لمانځله کېږي.
- ۱۹۹۷م. ((هنر، ورزشونه او معلوليتونه)).
- ۱۹۹۸م. ((هنر، فرهنگ او خپلواک ژوند)).
- ۱۹۹۹م. ((په نوې زريزه کې د ټولو لپاره لاس رسۍ)).
- ۲۰۰۰م. ((معلوماتي تکنالوژي به، د ټولو لپاره د لاس رسۍ وړ گرځو)).
- ۲۰۰۱م. ((برابري او بشپړ مشارکت. د برياوو د ارزونې د معلومولو لپاره نوې لارې چارې)).
- ۲۰۰۲م. ((خپلواک ژوند او تلپاتې معيشت)).
- ۲۰۰۳م. ((يو غوړ زموږ له خوا)).
- ۲۰۰۴م. ((هېڅ شې زموږ په باب، له موږ پرته نشته)).
- ۲۰۰۵م. ((د معلولو کسانو حقوق: عمل په پرمختگ کې)).
- ۲۰۰۶م. ((اطلاعاتو او معلوماتو ته لاس رسۍ)).
- ۲۰۰۷م. ((د معلولو کسانو لپاره وړ (مناسب) کار)).
- ۲۰۰۸م. ((د معلولو کسانو د حقوقو کتوانسيون: د ټولو لپاره عدالت او کرامت)).

۲۰۰۹م. ((په نړۍ کې د معلوليت لرونکو وگړو ځواکمن کول درېيمې زريزې د موخو پراختيا په رڼا کې)). د سې کال ناره (شعار) د درېيمې زريزې د پراختيايي موخو د ټولو مادو عملي کول دي، ترڅو معلوليت په دغه پروگرام کې شامل شي. هغه معلولين او د معلولينو هغه ټولنې چې په هغې کې ژوند کوي، دواړه پياوړې شوي، ترڅو معلول کسان په ښه ټولنه کې ژوند وکړي. دغه ورځ، هر کال، په ټوله نړۍ کې، د ټولو هېوادونو د دولتونو، ټولنو، د معلوليت ټولنې د بنسټونو او ملگرو ملتونو له خوا، په ډېرې دېدې سره لمانځله کېږي او د ټولو پاملرنه په ښه توگه د معلولينو حقوقو او د هغوی لپاره د زمينو برابرولو ته را اړوي. په افغانستان کې هم له څو کلونو نه را پدېخوا، د حکومت او د مدني ټولنو د بېلابېلو بنسټونو او کار کوونکو له خوا، لمانځله کېږي او په دې باب نورو ته پوهاوی او د انساني کرامت حقوقو او عدالت په باب معلومات ورکول کېږي. معلوليت هر اړخيز دی. په ټولو سکتورونو کې شاملېږي. راځي چې، ټول دغه ورځ په گډ سره، د قانون په پام کې نيولو سره ولمانځو.

د معلوليت په باب،

ډېری معلومات د ملگرو ملتونو له سايت نه اخيستل شوي دي.

(www.un.org/disabilities)

جهان بوله ښوونځی! ما زده کوونکی!
حقیقت کې مې الله اصلي ښوونکی!
د ژوندون په مدرسه کې مې لوستلي!
هر نبي او پېغمبرو لارښوونکی!
مور په مینې، محبت ژبه را زده کړه!
کنه، چېرې به اوس زه وای گړېدونکی؟!
د قلم، کتاب پر ژبې معلم پوه کړم!
د هغه له برکته یم لوستونکی!
د کاغذ پر مخ مې واپستلي کرښې!
مشق، تمرین پرله پسې کړمه لیکوونکی!
په وزرو د تخنیک الوزی فضا ته!
د آدم نسل کیهان کې دی پلټونکی!
علم، پوهه لوی دریاب، زه مانوگی یم!
تویانو کې د روزگار نه ډوډېدونکی!
خو ژوندی یم پر دنیا زده کړه کومه!
زه تحریک یم کوششي او زیار اېستونکی!

محمد عزیز تحریک

مردک پیر آسمانم، من!

این، منم، آفتاب تابانم!
بر تمام جهان پر افشانم!
هست در کف زمام گردونم
همقدم با زمان و موزونم
رونق آسمان بود از من
برق سیاره گان بود از من
ماه پر تو فشان زمن باشد
این جهان دلستان زمن باشد
روح بخشای کاینات، منم
مایه بخشنده حیات، منم
میرسد میوه ها ز انوارم
شاهد رنگ باغ و ازهارم
دردها را شفا و درمانم
گرمی بخشای در زمستانم
میکنم چون غروب، دلخونم
گوهر خوشخرام گردونم
در بهاران همیشه نزدیکم
در زمستان به دیده تاریکم
نام من مهر و مهر بانم، من!
مردک پیر آسمانم، من!

<<از عزیز آسوده >>

باران

اوري باران اوري
د چرگي لکۍ ښوري
کیدر په پوله ناست دی
د مستو سندرې بولي

کاشکې زه کوټره وای

کاشکې زه کوټره وای
غاړه مې کمره وای
ناسته په ډبره وای
پنې مې د سرو زرو وای
ژوند مې بې خطره وای

ترانه

مونږه زده کوونکي خپل هېواد کې وحدت غواړو
مینه محبت غواړو، مینه محبت غواړو
سوله سوله وایو مونږه سوله کې خدمت غواړو
ښه په صداقت غواړو، ښه په صداقت غواړو
مونږه د معارف بلبلان تل دغه نارې وهو
ورځې او د شپې وهو، ورځې او د شپې وهو
موږ لاس په دعا یو چې وطن کې خوشحالي راشي
جوړه سوکالي راشي، جوړه سوکالي راشي
یو له بل څارېو ورورولې موږ په ښه نیت غواړو
ژوند موږ د الفت غواړو، ژوند موږ د الفت غواړو
موږ د خپل وطن د جوړېدو ژمنې وعدې کوو
ټینګې ارادې کوو، ټینګې ارادې کوو
خو چې مو وطن راته په گلو گلستان شي
ښه جنت نشان شي، ښه جنت نشان شي
دا وطن زموږ وطن دا مو د بابا وطن
زړه دی د آسیا وطن، زړه دی د آسیا وطن
هڅه به کوو ښکلی بیرغ به یې اوچت ساتو
تل یې په همت ساتو، تل یې په همت ساتو
موږ د دغې خاورې هریوه موټې له سره زر جوړو
په علم او په هنر جوړو، په علم او په هنر جوړو
مونږه د هېواد ټوله نړۍ کې شان شوکت غواړو
پت هم یې عزت غواړو، پت هم یې عزت غواړو

فریدالله نوري

ای مادر،

دلښم صبح و شام به یاد رخسار نکویت است
با دعای صبحگاهی و شبانه ات، گناهانم بخشیده
میشود
خوشبختی جسم نازنینت درمان قلب بیمار من است
بگذار تا آخرین نفسهایم مانند شمع در محبت
بسوزم و در خدمتت باشم.
بی تو مرا حشمت و شادی زنده گی حاجت نیست
با یاد تو دلم مانند گل نرگس و بنفشه میشکفت
اما، بی تو همه گلها بی رنگ و بو میشوند
ای مادر،
جاودان باش، زیرا تو را جاودانه دوست میدارم
نویسنده: نورینه الکوزی

مادر

تو چون روشنی در قلب منی مادر
تو چون قطره اشک در چشمان منی مادر
تو مثل قطره های خون در رگ رگ منی
تو چون نفس در گلو منی مادر
بیا که مرا جز تو زنده گی حرام است
و غم در سینه و درد در جانم
اما تو درمان منی مادر
تو مهر و محبت قلب منی
دوری تو بر من غم است
کدام شیم باشد که بیتو سحر شود؟
دل و جان را فدای تو میکنم مادر
این بهشت که قرآن از آن توصیف میکند
کلیدش زیر پای مادران است
زیر پای تو هست، مادر.

شعر از عبدالکریم فوشی

صنف دوازدهم لیسه عالی عبداللّی هبیبی

پل مالان

پل مالان یکی از بناهای مشهور هرات و از پل‌های زیبا و تاریخی افغانستان است که بر روی دریای هریرود در منطقه مالان ساخته شده است. این پل در مسیر جاده قدیمی هرات - قندهار واقع شده و در گذشته های دور، کاروان‌هایی که از هرات به مقصد سیستان، قندهار و هند سفر میکردند، از این پل عبور مینمودند.

پل مالان، در شکوفایی اقتصاد و درآمد مردم هرات نقش مهمی داشته و از همین رو در طول تاریخ، بارها بازسازی شده است. در بیشتر کتابهای تاریخی که نامی از هرات در آنها آمده، در مورد پل شگفت انگیز مالان نیز سخن گفته شده است.

این پل در سال ۵۰۵ هجری قمری (برابر با ۱۱۱۰ میلادی) و در زمان سلطان سنجر سلجوقی به همین شکلی که اکنون هست، با اندک تفاوت، ساخته شد، ولی از روی داستانیهایی که در مورد پل مالان حکایت میکنند و بنا به اهمیت تجارتی و موقعیت جغرافیایی هرات، گمان میرود که تاریخ ساخت این پل خیلی نزدیک به تاریخ ساخت شهر هرات باشد. در برخی از این حکایتهای تاریخ ساخت پل مالان تا پیش از ظهور اسلام نیز ذکر شده است.

استفاده از تخم مرغ

برخی حکایتیهایی که در مورد ساخت پل تاریخی مالان وجود دارد، شنیدنی است. بر اساس یکی از این حکایات، پیش از ظهور اسلام، دو خواهر زرتشتی مذهب، به نامهای بیبی حور و بیبی نور که مرغداری داشتند، از تخم مرغ برای

ساخت پل مالان استفاده کردند. این روایت میگوید که آن دو، در زمان ساخت پل مالان، درمصالح ساختمانی آن، تخم مرغ اضافه میکردند تا پل مذکور در مقابل طغیان آب، مقاوم شود.

مالان روستای کوچکی است که در کنار هریرود قرار دارد. به گفته برخی از مورخان، پیش از اسلام در این روستا آتشکده‌ای بوده که اهالی شهر هرات در این آتشکده عبادت میکردند.

در زمانی که بر روی دریای هریرود پلی وجود نداشت،

مردم به سختی از آب عبور میکردند و خود را به آتشکده میرساندند. این روایت میگوید که یک موبد آتشکده مالان به نام برزو - که فرزند نداشت و از بی فرزندی همواره رنج میبرد - روزی از خدا خواست، اگر مرا فرزندی باشد، به شکرانه آن، بر روی هریرود پلی خواهم ساخت که مردم بتوانند به آسانی از آب عبور کنند و به آتشکده بیایند. خداوند فرزندی به برزو ارزانی کرد و برزو نام او را فریدون گذاشت و سپس به وعده خود عمل کرد و این پل را ساخت.

در سالهای جنگ در افغانستان، پل تاریخی مالان قسمی از بین رفته بود، ولی در سالهای ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ مجدداً بازسازی شد.

ارسالی: عزیز الله

حبیب الله رفیع

د دارالامان مانی

د ((تبی)) غونډۍ د چهار دهي يوه ښکلې سيمه وه چې، له پنخوا نه پرې د پاسه يو کلی ودان ؤ او ترې لاندې باغونه او د کرنې ځمکې پرې وې. الماني مهندسينو دا غونډۍ د دارالامان د ښار د مرکز په توگه وټاکله او داسې نقشه يې ورته جوړه کړه چې، ټولې دولتي ودانۍ د همدې ماني په چوکاټ کې ځای شي.

د دارالامان د ماني د بنسټ ډبره د ۱۳۰۲ کال د تلې په ۲۴ نېټه د مازديگر په څلورو بجو د اعليحضرت غازي امان الله خان په لاس کېښودله شوه، دا ورځ په کابل کې د يوې عمومي خوښۍ ورځ وه او د غرمې تر ۱۲ بجو وروسته دولتي دايروي ترلې وې، دولتي مامورين، منصبداران، د بالدينو هېوادو سفيران او د ښار او نژدې سيمو خلک را بلل شوي او راغلي وو.

د دارالامان د ماني د ډبرې اېښودو په غونډه کې د وخت پاچا اعليحضرت غازي امان الله خان اوږده وينا وکړه او د دارالامان د پروژې په باب يې هراړخيزې خبرې وکړې، ده وويل: د يوه سې (صحې) او له نويو غوښتنو او اړتياوو سره سم ښار جوړول د هېواد يوه مهمه اړتيا ده، خصوصاً اوس چې افغانستان ازادي تر لاسه کړې او د نړۍ له ټولو هېوادونو سره اړيکې لري او د نړۍ له گوت - گوت نه اشخاص او هياتونه

دې هېواد ته راځي، نو ځکه بايد يو آبرومند اوښکلی ښار او يو د نندارې وړ پايتخت ولرو.

ده د دارالامان ماني ته د زيات پايښت او دوام هيله درلوده، نو له دې امله يې ددې ماني په بنسټ کې يو داسې ليک کېښود چې، که څو زره کاله وروسته په کيندو کې تر لاسه کېږي، نو د يوه تاريخي سند په توگه ددې ودانۍ په پېژندنه کې کار ترې واخيستل شي.

د دارالامان د ماني د جوړښت له پاره درې زره جريبه ځمکه ټاکل شوې وه او د ماني د ودانۍ د لگښت له پاره پنځه ويشت مليونه افغاني اټکل شوې وې او پتيل شوې وه چې، په درېو کلونو کې د ماني کار سر ته ورسېږي. د ودانۍ مسئله لکه سمټ او اوسپنې له بهر نه راوړل کېدل، هغه وخت د يو زر پنځو څښتو بيه (۹۰ افغاني) او ديو خروار چوني بيه (۱۳۰ افغاني) وه، همداراز په دې ودانۍ کې د چهلستون له څښتې ډبرو څخه د لومړي ځل له پاره کار واخيستل شو، ددې ډبرو په را ايستلو کې د سيمې ښځې، ماشومان او لويان په کار بوخت وو چې، د لسو ډبرو په بدل کې يوه افغاني ورکول کېدله.

د دارالامان د پروژې فيي او اداري چارو اووه څانگې درلودې، لکه د داشونو څانگه، د حجاري او نجاري څانگه، د ودانۍ څانگه او نورې چې په بېلو - بېلو برخو کې يې د ودانۍ چارې پر مخ بېولې.

د دارالامان د ماني د جوړولو کار په درېو کلونو کې سر ته رسېدونکی ؤ، مرکز گرمي چې اوبه يې د تېرې په سکروټوډېډې، لومړی ځل د دارالامان په ماني کې نصب شوه، پتيل شوې وه چې، د ماني لومړی برج چې دواټ لوري ته ؤ، د پاچا د کار له پاره وي، په څنگ کې يې دارالتحريص او د دربار وزارت واوسي، د دوهم پوړ يعضوي خونه د شوری او د هغې د دفترونو له پاره ټاکل شوې وه او په درېم پوړ کې وزارتونو او نورو دايروته ځايونه ټاکل شوي وو، خو د کورني اغتشاش او اړودور له امله د دارالامان د ماني کار هم نيمگړی پاتې شو، چې بيا د وروستيو لسيزو په جگړو کې د ښکېلې ماني ورانه شوه او اوس د يوې کنډوالي په بڼه ولاړه ده.

کله چې واوره اورېږي، ولې چوپټیا خپرېږي؟

انعکاس کې بدلون راځي. کیدی شي کله، چې تاسو له یوه کور نه بل کور ته کله کوی دې ته مو پام شوی وي، چې په خالي کوټه کې غږ یو ډول او وروسته له دې، چې په قالینو، ټفر، لمخو او نورو باندې کوټه فرش شي اوازونه بل ډول وي.

هر څومره، چې په کلک شي باندې دغې څپه لږېږي همدومره ښه غبرگون لري او برعکس هر څومره، چې په نرم او پوست ځای باندې لگېږي غبرگون یې کمزوری وي.

واوره هم یو پوست فرش او یا نرمې پرستې ته ورته ده او تازه اوریدلي واوره 90 په سلو کې له هوا نه جوړه ده، په نامنظم ډول پر یو بل اېښودل شوو کریستالونو ترمنځ هم خالیګاوي یا تشیا موجودې وي او یوه پېر څک ته ورته وي. کله چې د غږ څپه پر واوره ولگېږي، هر لوري ته خپره شي او بېرته غبرګون یې ځواکمن نه وي او یوه برخه یې په خپله واوره کې هم پاتې شي او په دې توګه دغې یوه اندازه انرژي په واوره کې الونیا شي او له منځه ولاړه شي.

ځینې پوهانو په اوږې او ژمي کې ازمېښتونه هم کړي او د ځانګړو مایکونو ډکارولو په واسطه ورته په ډاګه شوې، چې له هماغې تومانچې نه چې په اوږې کې ډزې شوې وي په اوږین ژمي کې یې غږ ډېر کمزوری وي.

اوس راځئ میندو او پلرونو ته هم یوه توصیه وکړو، که چېرې ستاسې ماشومان په ژمي کې بهر لوبې کوي او تاسې غږ ورته کوی او دوی ځواب نه درکوي، نو هیله ده ورته په غوسه نشئ !!!

طبیعت تر ټولو ښایسته دی او زموږ ښکلي تشبیهات که په کلماتو کې وي که په رنگونو او که په بل ډول وي شیره یې له همدې طبیعت نه اخستل شوې وي. طبیعت هم وخت په وخت خپل رنگ بدلوي او دا بدلون زیات لاملونه لري، چې یو لامل یې هم موسمي دی او په پسرلي، اوږې، مني او ژمي کې بېل بېل رنگونه غوره کوي او په هر موسم کې یې خپل ځانګړی ښایست پروت دی.

اوس راځو خپلې پوښتنې ته او هغه دا کله چې واوره اورېږي، ولې چوپټیا خپرېږي؟ ځینې ښايي داسې دلیل وړاندې کړي، چې د واورو په اوریدو سره دینځنۍ له امله او همداراز په سرکونو کې د ترافیکي پیښې د پېښېدو د زیات احتمال له امله که څوک ضرور کار ونه لري، ښايي بهر وتو ته ډېر زړه ښه نه کړي. په افغانستان غونډې هېواد کې، چې د عایداتو زیاتره برخه یې په زراعت، باغداری او مالدارۍ پورې تړلې ده، ژمي چندان د کار موسم نه دی نو ځکه چوپټیا وي. دغه دلایل ټول سم دي، خو زموږ مطلب د یوه بل علمي لامل په ډاګه کول دي:

په واوره کې څه جادو ده، چې یو ځل ټول آوازونه په کراره شي او چوپټیا زموږ پاملرنه وراوړي. بلې د واورې په اوریدو سره د غږ یا آواز په غبرګون یا

انا هیتا روحي

کله چې لمر ډوبېږي، اسمان ولې سور رنگ غوره کوي؟

کله چې لمر په خپله تل یو رنگ لري، نو څنګه اسمان ته بېلا بېل رنگونه ورکوي؟ کله چې ماښام لمر ډوبېږي، نو رڼا یې بل ډول ماتېږي یا بل ډول منعکس کېږي. هغه لاره چې د هوا په تشیال کې د لمر رڼا پرې تېرېږي، ډېره لویه ده. د لمر د ډوبېدو پر وخت ټول رنگونه موجود وي، خو موږ یوازې سور رنگ وینو، ځکه سور یوازی رنگ دی چې، له ورايه ښکاري.

که چېرې هوا بېخي صافه وي، نو داسمان رنگونه تن ښکاري، که غبار وي، د اسمان رنگ نور هم تیاره او اغېزمن وي. همدا لړۍ په لمر ځاته کې هم تکرارېږي، خو توپیر یې یوازې دا دی چې، د اسمان د رنگ بدلون په لمر ځاته کې ختیځ لوري او د ډوبېدو په وخت کې لویدیځ لوري ته ښکاري.

ولې ستوري ځلېږي؟

کله چې د لومړي ځل لپاره فضا نوردان فضا ته وختل، نو دې ته یې پام شو چې، ستوري له فضا څخه هم همداسې واړه، کوچني او د څراغ په څېر روښانه ښکاري، لکه له ځمکې چې ښکاري، خو یو توپیر شته او هغه دا چې، هلته پرکه او ځلا نه لري.

دلیل یې دا دی چې د ځمکې او فضا تر منځ د هوا یو پوړ (طبقه) شته چې، تل په خوځښت کې وي. کله چې د ستورو رڼا له دې پوړ نه تېرېږي، نو دغه رڼا ماتېږي او کله یې چې موږ ګورو، دغه ماته رڼا د یوې ځلا یا پرک په څېر ښکاري او موږ فکر کوو چې، ستوري ځلېږي.

ولې ورځ رڼا او شپه تیاره وي؟

سره له دې چې، ځمکه تر لمر تاوېږي، خو یو ځلې په خپل ځان هم راڅرخي. یو وار په خپل ځان څرخیدنه یې ۲۴ ساعته وخت نیسي. کله چې ځمکه تاوېږي، نو هغه لوری چې د لمر په خوا دی، له لمر څخه خپله رڼا اخلي او هلته ورځ وي، او بل لوری یې چې، د لمر په خوا نه وي او لمر ته یې شا وي، هلته تیاره او شپه خوره وي.

رومل سعادت
کودک ذکي

تربیت

صلح

نام کوتاه مرا همه میدانند. من به همه کمک میکنم و کلید درهای بسته و گشاینده دلهايم. من سوء تفاهم، جنگ و جدال را نابود میکنم، شادی او سرور به میان میآورم و ریشه محبت را در دلها محکم میسازم. من احترام و تحسین را به دلها میفرستم. هرگز خلافي از من سر نزده و موجب آزار کسی نبودم، آری، من کی هستم؟

من سرچشمه یی هستم که همراه سعادت میجوئم، قلبهای پژمرده و بیخاک را خرم و شاداب میکنم. من پیک امید و نیک بختی هستم. من آن ستاره درخشانم که مسافران دیار عشق را در وادی هولناک هجران رهنمایی میکنم. من آن آینه آرزو و کانون مظهر لطف و ایمانم. من همان ساحت مقدس هستم که همه مرا دوست دارند. ایا میدانید که نام من چیست؟ نام من از کلمه سه حرفی تشکیل شده است که در آن دنیایی از معنی نهفته است.

آری، نام من صلح است!

من گل صلح و صفایم هیچگاه مفارقت و دوری را دوست ندارم.

تهیه کننده: آرزو امان الله همراه
متعلم صنف دهم

توزیع شماری از ولچرها برای شاگردان معلول مکاتب شهر کابل

بیشتر از صد عراده ولچر (بایسکلهای خاص معلولین) برای شاگردان معلول مکاتب شهر کابل به تاریخ ۲۳ میزان سال ۱۳۸۸ در لیسه استقلال از طرف وزارت معارف توزیع گردید.

در محفلی که به این مناسبت دایر گردیده بود، محترم محمد صدیق پتمن معین تدریسی وزارت معارف، رئیس نشریات و اطلاعات وزارت معارف، رئیس معارف شهر کابل، یکتا از نماینده گان مردم کنر در ولسی جرگه و شماری از منسوبین معارف، استادان و شاگردان مکاتب اشتراک وزیده بودند.

محفل با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید آغاز گردید، سپس معین تدریسی، پیرامون موضوع صحبت نموده گفت: ولچرها وسایل کمکی است که شاگردان معلول به وسیله آن میتوانند تا حدودی مشکلات خویش را رفع نمایند. توزیع این ولچرها برای متعلمین معلول باعث میشود تا آنان تشویق به رفتن مکتب شوند. او از کمک های موسسه خیریه افغانی صبا و همکاری مالی حیات الله جلالر به شاگردان معلول معارف، ابراز قدررانی نمود.

آقای شجاع الملک گفت: موسسه خیریه صبا در نظر دارد تا هزارها ولچر دیگر را نیز به شاگردان معلول معارف توزیع نمایند تا آنان بتوانند مانند برادران و خواهران سالم شان در شهر گردش نمایند و به دروس خویش ادامه دهند.

گفتنی است که این ولچرها به کمک و همکاری موسسه خیره افغانی صبا مقیم ایالات متحد امریکا و آقای حیات الله جلالر برای شاگردان معلول معارف مساعدت گردیده است.

او د یونیسف مؤسسې استازي کوپال شرما گوپتا کابون کړې وو.

غونډه د قرآنکریم د څو مبارکو آیتونو په تلاوت سره پیل شوه، ورپسې ښاغلي وردک په ټولنه کې د روغتیا ساتنې د رعایتولو د ارزښت په باب خبرې وکړې او څرگنده یې کړه چې، په ټول هېواد کې د پوهنې په برخه کې اوو میلیونو او پنځه سوه زره وگړي شامل دي.

دده د څرگندونو له مخې، د پوهنې کار کوونکي په صابون د لاسونو مینځلو په پام ساتلو کې مخکښ دي او نورو ته هم ددغه اصل پوهاوی کوي، همداراز، ښاغلي فاطمي په خپل وار سره زیاته کړه، په هېواد کې له هرو پنځو تنو څخه چې په کلیو کې ژوند کوي، څلور کسه یې له غیر روغتیايي اوبو څخه کار اخلي او له هرو لسو تنو څخه یو یې، د روغتیا ساتنې په اسانتیا لاسري دي او په سلو کې یوازې دېرش کسه یې په سختو شرایطو کې خپل لاسونه په اوبو او صابون مینځي.

ښاغلي فاطمي زده کوونکو ته په خطاب کې وویل: باید په یوه غږ ژمنه وکړئ چې، خپل لاسونه په اوبو او صابون ومینځئ او نورو ته هم ددغه اصل سپارښتنه وکړئ.

ډیوټ (پ) ژغالي

د لاس مینځلو نړیواله ورځ ولمانځل شوه

په صابون د لاسونو مینځلو نړیواله ورځ، د روان کال د تلې د میاشتې په ۲۳ مه نېټه د استقلال لېسې په تالار کې جوړه شوه. په دغه غونډه کې د پوهنې وزارت وزیر ښاغلي فاروق وردک، د عامې روغتیا وزیر ښاغلي سید محمد امین فاطمي، د حج او اوقافو وزارت سرپرست وزیر محمد صدیق چکري، د کلیو د بیا رغونې او پراختیا وزارت مرستیال ښاغلي انجنیر نجیب الله، د چاپیریال ساتنې د خپلواکې ادارې رئیس مصطفی ظاهر

چگونه سلامتی خود را حفظ کنیم؟

در حین غذا خوردن کار دیگری انجام ندهید!

همزمان با غذا خوردن اگر کار دیگری انجام دهید، برعلاوه این که اطراف شما نا منظم میگردد، موجب پر خوری و افزایش وزن میشود. تماشای تلویزیون یا صحبت کردن با تلفن در وقت خوردن باعث میشود تا شما کمتر به گرسنگی توجه کنید یا نشانه های سیر شدن را کمتر حس کنید و همین امر باعث میشود که شما توان توقف کردن را نداشته باشید، زیرا عمل خوردن تبدیل به حرکت غیروشیارانه و میکانیکی میشود. پس همیشه و هر لحظه روی یک چیز تمرکز نمایید.

در وقت غذا خوردن عجله نکنید!

از زمان شروع غذا خوردن تقریباً 20 دقیقه طول میکشد که علائم سیری به مغز برسند. بنا بر این اگر در مدت 5 یا 6 دقیقه غذای خود را تمام کنید، مغز فرصتی پیدا نمیکند که به بدن بگوید سیر شده و این باعث زیاده خوری و پر کردن معده بیش از مقدار مورد نیاز میشود. پس آهسته غذا بخورید؛ آرام باشید؛ خوب بجوید و از مزه غذا لذت ببرید.

به اندازه کافی مایعات بنوشید!

نوشیدن آب فعالیتهای متابولیک بدن از جمله سوزاندن کالری و سوخت و ساز بدن را تنظیم میکند. اگر ورزش میکنید، روزانه 8 تا 10 گیلان آب بنوشید. خوردن آب به جای نوشابه یا پبسی، کوکاکولا و امثال آن بهتر است، زیرا نوشیدن این گونه نوشابه ها ممکن است به معده آسیب برساند و بعد از 30 دقیقه دوباره احساس تشنه گی کنید.

میوه و سبزیجات به مقدار کافی مصرف کنید!

تنها راه تأمین مواد معدنی و ویتامینهای مورد نیاز بدن، مصرف میوه و سبزیجات تازه میباشد. سعی کنید این مواد را جزء حتمی رژیم غذایی خود قرار داده، از آن استفاده کنید.

سالم رضایی

برای از بین بردن داغهای چهره چه کار باید کرد؟

↓ روزانه از میوه و شیر استفاده کنید.
↓ هفته ای دو مرتبه سفیدی تخم مرغ و آب لیمو را مخلوط کنید و در چهره بمالید.
↓ استعمال ماسکهای میوه و ترکاری مفید است؛ مثلاً: بادرنگ، سیب، بادنجان رومی، شفتالو، الوجه را بخورید و پوست آنها را برای پنج دقیقه به روی تان بگذارید، همچنان آب تربوز و میوه های ستروس؛ مانند: مالت، کینو، سترة، لیمو، نارنج، چکوتره وغیره هم برای جلد مفید است.

↓ در هفته یکبار بلیچ کریم استعمال کنید.
↓ در وقت مالیدن کریم به روی جلد، زیاد فشار وارد نکنید، مخصوصاً جلد زیر چشم را بسیار با آهستگی بشوئید، خشک و چرب کنید.

برای زیبایی چشمها:

بی اشتهاهی و کم خوراکی، بیدار خوابی، خرابی معده و مطالعه زیاد سبب میشود که در اطراف چشم حلقه های سیاه پیدا شود. این حلقه ها به زیبایی چهره تاثیر منفی میگذارد. اگر روغن زیتون و روغن بادام رامخلوط کرده، به دور چشمها چرب

کنید، سیاهی دور چشم از بین میرود. کشیدن سگرت و نوشیدن مشروب باعث تورم در اطراف چشم میشود، بناء از استعمال اینگونه مواد جداً پرهیز کنید. اگر قبل ازین، استعمال مینمودید، غسل و کسترایل را مساویانه مخلوط کنید و شبانه قبل از خواب بر پلکها بمالید؛ مستقیماً به نور شدید و تند نگاه نکنید؛ بعد از مدتی کار، چند دقیقه چشمها را ببندید تا استراحت کند؛ چشمها را با چای سیاه سرد بشوید؛ بخار، چرک و التهابات آن را رفع میکند.

ارسالی لی لی

فایده های مرباها

اگر هر روز با صبحانه مقداری مربا و مسکه مصرف شود، فایده بسیاری در بر خواهد داشت. مربا در زمستان به خوبی میتواند جای میوه تازه را بگیرد. مرباها هرکدام فایده بخصوصی دارند؛ مثلاً: مربای زردآلو برای رفع کم خونی مفید است و مربای بهی بهترین داروی ضد اسهال است. مربای کینو برای بیماریهای جگر، معده و روده ها نافع است. مربای گیلان و توت زمینی و سیب برای رفع بیماریهای جهاز هاضمه و اختلال معده خوب است. در زمستانها حتماً مربا مصرف کنید تا حرارت و انرژی لازم را از آن کسب کنید.

ارسالی زاله

ورزشکارانوته لس سپارښتنې

- سپورټ ته هېڅکله هم د هسې وخت تېرولو په سترګه مه ګورئ.
- کلب ته په وقار او سکون ځئ او په لاره د خدای (ج) ذکر کوئ.
- له هرې سیالۍ څخه مخکې د خدای (ج) په دربار کې دعا وکړئ او د بریا غوښتنه ترې وکړئ.
- کله چې مقابل کس درېاندې بریالی شو، هېڅ کله هم کینه او حسد ورسره ونکړئ.
- له داسې خبرو نه چې، ملګری در څخه خپه کېږي، ځان وساتئ.
- د سیالۍ په ګټلو سره متکبر نشئ، ځکه خدای (ج) متکبر بنده نه خوښوي.
- څوک چې په کلب کې کمزوری وي، هېڅکله هم پرې مسخره ونکړئ.
- که کوم یو په سیالۍ کې پاتې راغی، هېڅکله هم پرې ونه ځاندي.
- کله مو چې بریالیتوب لاسته راوړ، پر بسایلونکي ځان بریالی ونه بولئ.
- هېڅکله هم د کوڅو او د سړک پر سر خلکو ته زیان ونه رسوئ. په ځانګړې توګه چې موټر در سره وي.

- ➡ ددې پر ځای چې، په تیارې لعنت ووايئ، ډیوه بله کړئ.
- ➡ که چېرې انسان بدې پیژندلی، بدې به یې نه کوله.
- ➡ ډېر بې عقله دوستان مو خطرناک دښمنان دي.
- ➡ له ټولو نه بد ملګری ناپوهي او ښه ملګری پوهه ده.
- ➡ د قهر پر وخت زغم سخت، خو ډېر ارزښتناک دی.
- ➡ ما ته لږه پاملرنه وکړه او حقیقت ته ډېره.
- ➡ د خلکو رازونه نه رسوا کول، د کرامت او لوړتیا نڅښه ده.
- ➡ په بېکارۍ کې زیاتې سرخوډۍ رامنځ کېږي.
- ➡ له پوه سره ناسته خزانه ده او له جاهل سره ناسته حیراني او غم دی.
- ➡ خندا په جنگ کې غوره وسله ده.
- ➡ د احساساتو او عواطفو تر اغیزې لاندې مه راځئ، د وجدان غږ ته غوږ ونیسئ.
- ➡ دومره د دنیا په مال کې ډوب مه اوسئ چې، ځان درنه ورک او غمجن شئ.
- ➡ دوستي د بشر له اړتیاوو نه ده.
- ➡ انسان چې کله مایوس او ناامېده شي، تیار مړ دی.

سمیع الله احمدزی

ولي باید مطالعه وکړو؟

ځینې خلک پدې اند (فکر) دي چې، کتاب لوستل اوسمهال یوازې دوخت تېرولو لپاره یوه لاره ده. کله چې دوی وزګاره (بیکاره) او وخت لري اویا دې خویۍ په وخت کې وي، کتاب لولي او خپل وخت تېروي. کله چې یې وزګارتیا له منځه ولاړه، کتاب لوستل پرېږدي. همدارنګه، ځینې زده کونکي هم داسې انگېري چې، یوازې د ژمې په رخصتۍ کې مطالعه وکړي او کله چې ښوونځي پرانستل شول. زده کړه او د ښوونځي کتابونه پیل شول، دنورو کتابونو لوستل له یوه منځه هیري. تردې چې، ځینې میندې، پلرونه او ښوونکي خپل زامنوازده کونکي ته دالارښونه کوي چې، نور بیلا بیل هراړخیزه کتابونه پرخپل ځای پرېږدي او فکر او خیال یوازې دښوونځي کتابونو ته ځانګړی او واړوي.

اوس به وګورو چې، له مطالعې نه څه ګټه ترلاسه کولای شو، دیلا بیلو کتابونو مطالعه د لوستونکي هراړخیزې اړتیاوې پوره کوي. خوله هرڅه نه مخکې به دا اړینه وي، ترڅو پوه شو چې، مطالعه څه ګټه لري؟ بې له شک، مطالعه نه یوازې زموږ د ژوند ډېره مهمه اړتیا، بلکې د ژوندانه ډېره ارزښتناکه برخه ده!

(ژباړن: بختیار څاڅی)

مرسل جان
کودک هوشیار
و ذکی

مېړیان خبرې کوي

نویو څېړنو دا خبره ثابته کړې ده چې، مېړیان په مېړتون (دمېړیانانو د اوسیدو ځای) کې په خپلو منځو کې دانسانانو په څیر ډیرې خبرې کوي.

په بریتانیا کې: د پوهانو یوې ډلې د مېړیانو په غارونو کې واړه لوډسپیکرونه نصب کړل، څو پوه شي چې، مېړیان څه کوي؟ دغې څېړنې څرګنده کړه چې، هغه وخت ټول مېړیان غلي ناست وي چې، مشره (ملکه) یې خبرې کوي.

د ملکې د خبرو پر مهال مېړیان داسې غلي وي چې، حتی حرکت هم نه کوي او که چیرته یې غار ته کومه حشره یا کوم شی راشي، سمدلاسه برید پرې کوي.

له دغې څېړنې څرګنده شوه چې، مېړیان د خبرو لپاره ډیر څه لري یانې، کله چې یو مېړیان څه ووايي، مختلف مېړیان ځوابونه ورته لري او خبرې یې سره ورته نه وي.

پخوا هم داسې ویل کیدل چې، مېړې په خپلو کې خبرې کوي، خو داسې باور و چې، دا خبرې محدودې دي، اما دنوې څېړنې له مخې ددوی خبرې زیاتې دي.

د پروفیسور توماس په وینا: اوس د نوې تکنالوژۍ په برکت، دا هڅې روانې دي تر څو د مېړیانو په اړه نورې څېړنې او پلټنې هم وکړو.

دانستنیهای مفید

- نزدیکترین ستاره به ما یکسال نوری فاصله دارد.
- انسان برای اولین بار در سال ۱۷۸۳ م. پرواز را تجربه کرد و توانست هشت کیلو متر با بالن پرواز کند.
- یکصد و پنجاه میلیون سال پیش آمریکای جنوبی از آفریقای جنوبی از نظر جغرافیایی جدا شده است.
- در سال ۲۰۳۵ م. جمعیت هند از جمعیت چین بیشتر خواهد شد و در سال ۲۰۵۰ م. جمعیت هند به بیش از یک میلیارد و ششصد میلیون نفر خواهد رسید.
- جمعیت جهان تا پنجاه سال آینده از مرز نه میلیارد نفر خواهد گذشت.
- عمر کهکشان راه شیری ده میلیارد سال می باشد.
- کهکشان راه شیری اضافه تر از صد میلیون ستاره دارد
- حنجره زرافه تار صوتی ندارد و گنگ است
- لایه پوستی که آرنج دست را پوشیده، هر ده روز یکبار عوض میشود.
- جنین انسان بعد از هفده هفته میتواند خواب هم ببیند.
- گربه و سگ پنج نوع گروپ خون دارند، در حالیکه انسان چهار نوع گروپ خون دارد.
- سریعترین پرنده شاهین است و میتواند تا سرعت ۲۰۰ کیلو متر در ساعت پرواز کند.

مروارید چطور ساخته میشود؟

صدف یک موجود کوچک دریایی است که میتواند بر روی زمین بخزد. صدفهای کوچک معمولاً خوراکی ماهیها و یا صدفهای بزرگتر میشوند، به همین علت برای نجات خود راه ساحل دریا را در پیش میگیرند، اما در ساحل، انسانها بیشتر آنها را شکار میکنند.

صدف بسیار نرم و لطیف است، به همین علت برای حفاظت بدنش، پوسته یی محکم به دور خود تشکیل میدهد. مرواریدهای زیبا و درخشان را هم صدف میسازد، به این شکل که هر وقت جسمی خارجی مانند ذره یی ریز یا ریگ داخل پوسته صدف شود، صدف برای دفع جسم خارجی، موادی از جنس پوسته ترشح میکند که این مواد به صورت لایه- لایه روی جسم خارجی قرار میگیرند و بعد از مدتی مروارید تشکیل میشود.

مروارید به رنگهای مختلف، مانند: زرد، گلابی و حتی سیاه دیده میشود. مرواریدهای طبیعی و خالص بسیار گران اند، به همین علت متخصصین روشهایی را برای ساخت مرواریدهای مصنوعی به کار میبرند. یکی از این روشها به این شکل است که آنها ذرات ریزی از شن یا چیزی شبیه آن را در داخل پوسته صدف قرار میدهند، سپس صدفها را در محلهای حفاظت شده، تحت کنترل قرار میدهند. پس از گذشت حدود دو سال، صدفها را از آب خارج میکنند و مرواریدهای آنها را جدا میکنند. این مرواریدها «مروارید پرورشی» نامیده میشود.

رشاد قادری

این سبزی از انواع سبزیهای نادری است که دارای آرسنیک و روییدیم است. این دو عنصر با کمک گوگرد در جلوگیری از مرض جذام نقش مهمی دارند. فواید دیگر شلغم به قرار زیر است:

- شلغم برطرف کننده سرفه است.
- شلغم نرم کننده سینه، معده و روده است.
- شلغم اشتها را تحریک میکند.
- شلغم سنگهای مثانه، کلیه و کبد را خرد و ادرار را زیاد میکند
- شلغم به علت داشتن ویتامینهای C , B , A ، بر نور چشم و قدرت بینایی می افزاید.
- شلغم دارای یک ماده ضد عفونی قوی است و به همین جهت در درمان سرماخوردگی و بیماریهای عفونی تاثیر بسیار زیادی دارد.
- شلغم حاوی فسفر، کلسیم، آهن و ویتامینهای B , C است و سبب افزایش تقویت عمومی بدن میشود.

- شلغم برای رشد و استحکام استخوان بندی بسیار مفید است.
- آب شلغم پخته را می توان در انواع گلودردیها و به خصوص عوارض سرماخوردگی غرغره کرد.
- شلغم به علت داشتن ویتامین C از رقیق شدن خون جلوگیری کرده، به علت وجود همین ویتامین، مانع از خونریزی می شود و خستگی را نیز برطرف میکند.
- شلغم به سبب داشتن ویتامین A برای تسکین خارش و دردهای مفصلی و سرما خوردگی مفید است
- مصرف شلغم در درمان کم خونی، تجویز شده است.

شریت شلغم:

شریت شلغم برای معالجه سیاه سرفه کودکان مفید است و مصرف این شریت هیچ ضرری ندارد. روش تهیه شریت شلغم به این ترتیب است که: ابتدا وسط یک شلغم را خالی می کنند و در آن کمی شکر میریزند. پس از مدتی آب در آن جمع میشود. آب را با قاشق برداشته، مصرف میکنند. هشدار: کسانی که از نظر هضم غذا مشکلی دارند یا به درد معده دچار اند و یا روده های حساسی دارند، باید از مصرف شلغم خودداری کنند.

شلغم خوب سه علامت دارد:

- شلغم باید پر باشد. بنابراین اگر وسط آن شل باشد و با فشار انگشت فرو برود، پلاسیده و مانده است. اگر چنین شلغمی پخته و مصرف شود، تولید نفخ میکند.
- پوست خارجی شلغم باید براق و شفاف باشد.
- شلغم باید سنگین باشد و وقتی وسط آن را بریدید، درونش روشن و شفاف باشد.

پنیرک د زړه د خواکمنتیا لامل گرځي

د پنیرک کارول په ورځنیو خوړو کې د زړه د خواکمنتیا او له ناروغيو څخه د خلاصون لامل گرځي.

د پنیرک هغه وړې دانې چې د پنیرک په دننه کې دي له ډیرو ګټورو موادو څخه برخمنې او له خوراکی فایبرونو څخه ډکې دي چې د وینې د کلسترول د راټیټولو لامل گرځي.

څېړونکي په ټوله نړۍ کې له ۲۵ کلونو څخه راپدې خوا د ۱۶ زرو کسانو د خوړو په څارلو دې پایلې ته رسیدلي، هغه کسان چې دغه خوراکی ماده په ورځنیو خوړو کې کاروي ۸۲ سلنه له هغو کسانو څخه چې دغه ماده نه خوري ناروغه پېږي او هغوی چې دغه ماده نه کاروي د زړه په ناروغيو د اخته کېدو چانس یې ډیر دی.

او دا ناروغي داسې یوه ناروغي ده چې ټوله نړۍ سر ترې ټکوي.

شرف الدین عظیمي

درمان کم خونی با تخم مرغ و آب کینو

صبحانه چه میخوريد؟ مسکه، عسل، قیماق یا پنیر؟ شاید هم تخم مرغ، اما این نکته را میدانستید که خوردن تخم مرغ همراه با آب کینو به عنوان صبحانه در درمان کم خونی موثر است؟

تخم مرغ منبع غنی آهن است که به سالم نگه داشتن خون کمک میکند. متخصصان میگویند: هرچند تخم مرغ مقادیر زیادی آهن دارد، اما نوع این آهن با آهن موجود در گوشت سرخی متفاوت است و به خوبی در بدن جذب نمیشود.

این همانجایی است که آب کینو به کمک شما میآید. میوه های ترش همانند کینو سرشار از ویتامین C هستند و این ویتامین به بدن کمک میکند تا ۳ برابر بیشتر آهن موجود در تخم مرغ را جذب کند.

در واقع هرچه ویتامین C بیشتری بخورید، میزان جذب آهن هم بالاتر میرود. پس اگر یک گیلان بزرگ آب کینو را همراه با تخم مرغ نوش جان میکنید، از بیماری کم خونی نهراسید.

به علاوه، مطالعات نشان میدهد کودکانی که روزانه شیر مصرف میکنند، از سایر کودکانی که علاقه یی به خوردن آن ندارند، باهوش ترند.

* شیر دشمن دیابت نوع دوم یا زردی گروه B است. محققان به این نتیجه دست یافته اند که مصرف منظم لبنیات و شیر کم چربی میتواند خطر بروز دیابت نوع دوم را در بزرگسالان پایین آورد.

* با شیر به جنگ سرطان برویم. تحقیقات زیادی وجود دارد که نشان دهنده تاثیر شیر بر پیشگیری از سرطان بوده است. نقش خوردن شیر در پیشگیری از سرطان های پستان و روده بزرگ به اثبات رسیده است. طبق تحقیقات دانشمندان سوئدنی، مردانی که روزانه ۱/۵ گیلان شیر مینوشند، ۳۵ درصد کمتر احتمال دارد که به سرطان روده بزرگ مبتلا شوند.

* یک رژیم غذایی خوب و سالم نقش مهمی در سلامت سالمندان دارد و حتی به آنها کمک میکند که برای مدت طولانی تری زندگی شاد و فعالی داشته باشند و از شیر بسیاری از بیماری ها در امان بمانند.

مصرف روزانه شیر در دوران نوجوانی و کودکی پایه گذار استخوان های محکم بوده و از عوامل اصلی پیشگیری کننده پوکی استخوان و زندگی سالمندی فعال تر محسوب میشود.

* همان طور که میدانید در دوران حاملگی و شیردهی، نیازهای غذایی مادر افزایش پیدا میکند، بنابراین مادران حامله در این دوران مخصوصا در سه ماه دوم و سوم باید میزان بیشتری کالری، پروتین، انواع ویتامین و کلسیم مصرف کنند.

* شیر از آن دسته مواد غذایی است که مادران حامله به آن نیاز بیشتری دارند.

مهم ترین خواص شیر

کلسیم که نقش اساسی در شکل گیری و استحکام استخوان ها و سلامت دندان ها دارد، از مهم ترین ترکیبات موجود در شیر است.

فسفر که برای بسیاری از واکنش های کیمیایی بدن و فعال کردن آنزیم ها لازم است و در رشد و ترمیم بافت های بدن دخالت دارد، در شیر موجود است. افزون بر ۷ آن، سودیم و پتاسیم که در تنظیم اسیدها و باز نگهداشتن سلول های بدن نقش ایفا میکنند، با خوردن شیر دریافت می شوند، اما مهم ترین خواص شیر قرار زیر است:

* شیر برای داشتن ناخن ها، دندان ها و موهای سالم تر لازم است. این نوشیدنی چون کلسیم فراوان دارد، مصرفش به همراه ویتامین D باعث استحکام استخوان ها و دندان ها و تقویت و رشد موها و پیشگیری از ریزش آنها میشود. وجود کلسیم به همراه ویتامین A، ویتامین های گروه B و پتاسیم مانع از نرم و نازک شدن موها میشود و به درخشان شدن آنها کمک فراوان میکند.

* مطالعات نشان داده است که مصرف روزانه شیر به همراه میوه ها و سبزیجات، هم در کودکان و هم در بزرگسالان باعث کاهش فشار خون بالا میشود. اگر چه هنوز مکانیزم آن مشخص نیست، اما به نظر میرسد که کلسیم، پتاسیم، مگنیزیم و پروتین شیر نقش مهمی در این زمینه داشته باشد.

* تحقیقات نشان میدهد که مصرف شیر و لبنیات، خطر بیماری های قلبی و عروقی را کاهش میدهد.

دنيا او آخرت د گاميابي لپاره، د حضرت محمد (ص) يو شمېر سپارښتنې

حضرت خالد بن ولید (رض) څخه روایت دی چې
 زه له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ناست
 وم چې، یو باندې چې راغی او وی ویل چې، زه یو
 څو پوښتنې کول غواړم.
 س: زه غواړم چې شتمن شم.
 څ: قناعت کوه.
 س: زه غواړم تر ټولو نه لوی عالم شم.
 څ: تقوا خپله کړه.
 س: زه غواړم چې د عزت خاوند شم.
 څ: د مخلوق په وړاندې لاسونه مه غزوه.
 س: زه غواړم ښه سړی شم.
 څ: مخلوق ته نفع رسوه، ښه سړی به شي.
 س: زه غواړم د انصاف خاوند واوسم.
 څ: چې څه د ځان لپاره خوښوي، هماغه د نورو
 لپاره هم خوښوه.
 س: زه غواړم غښتلی شم.
 څ: په الله عزوجل باندې توکل کوه.
 س: زه غواړم چې، د خدای پاک (ج) له خاصو بنده
 گانونه واوسم.
 څ: د الله ذکر زیات زیات کوه.
 س: زه غواړم چې روزي مې پراخه شي.
 څ: تل په اوداسه اوسه.
 س: زه غواړم چې، دعاگانې مې قبولې شي.
 څ: حرام خوړل پرېږده.
 س: زه کامل ایمان غواړم.
 څ: اخلاق دې ښه کړه ایمان به دې کامل شي.
 س: زه غواړم چې گناهونه مې کم شي.
 څ: زیات زیات استغفار کوه.

راوي: ابن ماجه

رمز های موفقیت

- سوالات مناسب کنید.
- خواسته های خود را هوشمندانه بخواهید.
- اگر می خواهید موفق شوید دقیقاً به خواسته های خود توجه کنید زیرا همین قدم اول برای هر آنچه انجام خواهید داد کافی است.
- هرگز فقط علاقه مند رسیدن به موفقیت نباشید بلکه همواره به دنبال انگیزه ای پایدار و جاویدان باشید.
- همواره اشتیاق را در زندگی خود افزایش دهید.
- از دیگران بیاموزید.
- برای مردم ارزش قایل شوید.
- مطمئن باشید غیر ممکن می شود.
- با افراد موفق هم نشینی کنید.
- مسئولیت پذیر باشید و مسئولیت رخداده را به گردن بگیرید.
- همیشه در جستجوی راهی موثر و مفید باشید و از امکانات موجود بهترین استفاده را ببرید.
- خود را عادت دهید همواره تصمیم بگیرید.

پند های سودمند

- زشت ترین راست گفتن آنست که انسان خود ستایی کند.
- از هم نشینی مردم بخیل دوری گزین، زیرا چون به او محتاج شوی، از تو بگریزد.
- بدترین رفیق کسی است که تو را به معصیت خدا تشویق کند.
- جمال و زیبایی به لباس نیست که تو خودت را به آن زینت میدهی، بلکه زیبایی و جمال به علم و ادب است.
- عادلترین مردم کسی است که آنچه بر خود نمی پسندد، به دیگری نپسندد.
- کسی را که چشم امید به تو دوخته است، نا امید مکن.
- اگر میخواهید که نام شما به نیکویی یاد شود، نام دیگران را به بدی نبرید.
- آن کس که به خدا ایمان دارد، راستی را هر چند هم زیان آور باشد، بخواهد گزید و از دروغ هر چند هم سودمند تر باشد، پرهیز خواهد کرد.
- کسی که گفتارش فراوان است، ملامت زده است.
- بدترین دوستان تو آن کس است که در حق تو چالپوسی کند و خوی بد تو را بپوشاند.

صفت مؤمن

پیغمبر (ص) میفرماید: تا آنوقت مسلمان نیستید که همسایه از شما راضی نباشد. و میفرماید: مؤمن کسی است که چیزی را که به خود میپسندد، به دیگران هم بیسندد. مؤمن عبادت میکند و گریه میکند. منافق گناه میکند و خنده میکند. مؤمن از خداوند میترسد و دیگر از تمام مخلوقات ایمن است و منافق از همه مخلوقات میترسد و از خداوند ایمن است. برای مؤمن اگر کسی خوبی میکند، غلام او میشود و برای منافق اگر کسی نیکی کند، دشمن او میشود. مؤمن کسی است که کسی را در پیش رویش تعریف و چاپلوسی نمیکند، اما از انسان نیک، در عقبش تعریف میکند، در حالیکه منافق در پیش شخص چاپلوسی میکند، اما در عقبش غیبت او را میکند. مؤمن همیشه دوستی بدون مدعا میکند. علامات خاص منافق این است که بسیار چرب زبان و چاپلوس میباشد و آنقدر خود را در پیش دوستان خوب جلوه میدهد که هر انسان ساده به دام او میافتد و همیشه از خود تعریف میکند تا بتواند انسانهای ساده را مثل جولانگ در دام خود بگیرد و خونس را بچوشد و اسلام منافق را بدترین انسانها معرفی کرده است. مولانا چه زیبا میفرماید:

دشمن ار چه دوستانه گویدت
دام دان، گرچه ز دانه گویدت
گر ترا قندی دهد، آن زهر دان
گر به تن لطفی کند، آن قهر دان

آرزو صنف دهم مکتب قاری نیک محمد

کسب، پیشه و هنر

در تاریخ ملوک عجم چنین نقل گردیده است: وقتی که گشتاسب از قدرت و مقام بیفتاد و ناگزیر راه سفر در پیش گرفت، بسیار غریب و نادار بود و از جانبی همت بلندش یاری نمیداد که دست طمع و سوال پیش کسی دراز نماید. می اندیشد تا راه و چاره یی برایش دریابد. بالاخره متوجه میشود که در کودکی در سرای پدرش آهنگرانی را دیده بود که کاردها، تیغها و رکانها ساختندی و او را هوس این شغل افتاده بود. هر وقت بیامدی و بر سر ایشان بنشستی، مگر در طالع او این صنعت افتاده بود و خاطر بدان مصلحت نموده، چون درماند، هیچ راهی جز این ندید و حیلتی ندانست. به نزدیک آهنگران رفت و گفت: من این صنعت میدانم. اورا مزدور گرفتند و چندانکه در آنجا بود، ازین صنعت قوت و روزی حاصل میکرد و به کسی محتاج نبود تا اینکه روزگار بر او موافق افتاد، به وطن برگشت و بر تخت پادشاهی باز نشست. مثال داد تا جمله محتشمان فرزندان خود را حرفت و پیشه در آموختند و در عجم آن رسم معمول شد و هیچ محتشمی و بزرگی نبودی که پیشه و کسب ندانستی، اگر چه بدان محتاج نبود.

پیشه آموز ای پسر که ترا

پیشه باشد امان ز درویشی

از: جوامع الحکایات عوفی

چطور با اخلاق خوب دیگران را به خود جلب کنیم؟

گاهی پیش میاید که در طول روز دچار دلزدگی از رفتار برخی اطرافیان خود و کسانی که با ایشان در ارتباط هستیم، میشویم و حتی گاهی خودما به گونه یی رفتار میکنیم که باعث ناراحتی دیگران میشویم. بارها شده که در موارد گوناگون، برخورد غیر منطقی داشته ایم: ناراحتی از موضوعی که منجر به برخورد ناشایست با دیگران شود، دخالتهای بی اساس در امور دیگران، قضاوت ناعادلانه، خرده گیری، پرخاشگری، مسؤولیت ناپذیری، بی تفاوتی و

البته هیچ کس نمیتواند همیشه آدم شیرین، گرم، مهربان، رئوف، باملاحظه، دلسوز و دلنشین باشد. اما مسأله اینست که چگونه و تحت چه شرایطی خودخواه و غیر منطقی میشویم. مردم به اعمال، رفتار و کارهای ما واکنش نشان میدهند و پروا ندارند که طرف مقابلشان کی هست و چی هست.

اعمال و رفتارشان را صادقانه بررسی کنید:

از خودتان بپرسید: آیا شخصیت و طرز رفتارشان، شما را آدمی دوست داشتنی میسازد و معاشرت شما را برای دیگران جذاب میکند یا نه؟!

چند لحظه فکر کنید! (لطفاً با خود صادق باشید)

♦ آیا مرام و مسلک خوبی دارید؟

♦ آیا آدم مفید و مهربان هستید؟

♦ آیا دلسوز هستید؟

♦ آیا نگرانی و توجه خود را بروز میدهید؟

♦ آیا شنونده خوب هستید؟

♦ آیا تنگ نظر، بدخلق و بدقهر هستید؟

♦ آیا عیبجو هستید؟

♦ آیا همیشه ناراضی هستید؟

♦ آیا دائم گله میکنید و دیگران را متهم میکنید؟

♦ آیا به دیگران توجه ندارید؟

♦ آیا وقتی درست عمل میکنید، از خودتان ناراضی و ناخشنود هستید؟

♦ آیا زبان پر کنایه و نیش دار دارید؟

♦ آیا با دیگران برخورد های منفی دارید، بستگان و دوستانتان از شما فاصله میگیرند؟

نتیجه

اخلاق تغییرپذیر است. اگر بین رفتار و اعمال ما ناهماهنگی است، باید اعمالمان را عوض کنیم.

اگر وقت شناسی را دوست داریم، دیگران را معطل نکنیم.

اگر از همکاران راضی هستیم، این رضایت را به زبان آوریم.

اگر بخواهیم مردم با ما درست رفتار کنند، باید با آنها درست رفتار کنیم.

ما همه دوست داریم درست باشیم.

انسانها از نتیجه گیری درست لذت میبرند. ما همه میدانیم که در ادوار انسانها هیچ کس ۱۰۰٪ خوب یا ۱۰۰٪ بد نیست.

اخلاق تغییر پذیراست: ما میتوانیم هم خود را تغییر دهیم و هم دیگران را.

برای بهبود اخلاق دیگران:

قبل از آنکه بخواهیم کسی را اصلاح کنیم، بهترین راه اصلاح را باید پیدا کنیم.

انتقاد سازنده با تحقیر، تمسخر و سرزنش فرق دارد:

به جای انتقاد از شخصیت کسی، بهتر است از او بخواهیم که اخلاقش را عوض کند.

به جای اعتقاد از دیگران باید به فکر راه حل باشیم.

ک. انصاری

من از مجله تربیت به خصوص بخش دریچه باز تشکر میکنم. واقعاً بخش بسیار خوب است و این سهولت را به وجود آورده که شاگردان بتوانند بدون کدام مشکل و هراس، درد دل خود را بگویند.

مشکلات مکتب ما بسیار است، ولی مشکلات عمده آن این است که اطاق درسی ما بسیار کم است و شاگردان الی صنف 10 مجبور هستند در زیر خیمه ها درس بخوانند و در صنف بالاتر معلمین مسلکی بسیار کم داریم. مثلاً: در مضمون تاریخ و بیولوژی معلم مسلکی نداریم و در دیگر مضامین ساینسی معلمین ما بسیار ضعیف هستند و جوابگوی پرسشها و توقعات شاگردان نمیباشند یا معلم مضمون دری ما، فارغ صنف دوازده است و نمیتواند شاگردان را قانع کند. شاگردان مکتب اکثراً در کورسهای آموزشی نیازهای درسی خود را برآورده میسازند و این کار برای شاگردانی که فامیلهای شان بی بضاعت و کم درآمد هستند، بسیار مشکل است. از وزارت محترم معارف خواهش من و تمام شاگردان این لیسه این است که معلمین لیسه باید مسلکی باشند یا حداقل در مضامین ساینسی که بسیار مهم و حیاتی هستند، باید معلمین ورزیده و مسلکی باشند، زیرا آینده شاگردان و پیشرفتهای بعدی آنان بسته‌گی به دوره لیسه دارد و اگر از دوره لیسه ضعیف فارغ شوند، در امتحانات کانتور نیز ناکام خواهد ماند و هیچگاه به آرزوهای خود نخواهند رسید.

عبدالوحید معلم صنف یازدهم
از ولسوالی میریچه کوت

مشکلات آموزشی

تربیت: لطفاً خود را معرفی کن.

ج: نام من ارجیت سینگ از ولایت تخار، فعلاً باشنده کابل.

تربیت: صنف چند هستی و در کدام مکتب درس میخوانی؟

ج: من تا صنف چهارم در ولایت غزنی درس خواندم و از وقتی که به کابل آمدم درس نمیخوانم، صرف در درمسال درسهای دینی و مذهبی را میخوانم.

تربیت: چرا درس نمیخوانی، آیا مشکل مالی داری یا کدام مسئله دیگر است؟

ج: مشکل مالی ندارم، ولی مشکل من اینست که در کابل کدام مکتب برای هندوها وجود ندارد و من در مکتب دولتی درس خوانده نمیتوانم بخاطری که ما را اذیت و ریشخند میکنند، دستمالی را که به سر میندیم، میکشند و خراب میکنند یا میگویند چرا از هندوستان آمدی و کشور خود را ترک کردی؟ به همین سبب درس خواندن را ترک کردم.

تربیت: در غزنی کسی شما را آزار نمیداد؟

ج: در اوایل در مکتب دولتی درس میخواندیم و آنجا مورد آزار و اذیت مردم قرار میگرفتیم، بعد از اینکه مکتب و درمسال برای ما ساخته شد، در آن مکتب درس میخواندیم و کسی با ما کاری نداشت.

تربیت: مکتب دولتی بود یا شخصی؟

ج: مکتب و درمسال را یک مؤسسه امریکایی ساخته است و دولتی نیست، ولی تمام مضامین مکتب را درس میدهند.

تربیت: در کوچه و بازار کسی شما را آزار نمیدهد؟

ج: در بازار زیاد ما را آزار میدهند و با صدای بلند هندو صدا میکنند. همیشه میگویند: چرا به افغانستان آمدی و کشور خودت را ترک کردی؟ با وجود اینکه من یک

هموطنان هندوی ما

افغان هستیم و تذکره هم دارم و به افغان بودنم افتخار میکنم. من یک افغان هندو هستم، نه هندوستانی!

تربیت: چه مضامینی در درمسال درس داده میشود؟

ج: در درمسال تمام بخشها وجود دارد، ولی صرف بخش مذهبی درس داده میشود و به دیگر مضامین استاد نداریم.

تربیت: در خانه شما کسی با سواد هست؟

ج: بلی، پدرم باسواد است. او در زمان داکتر نجیب در مکتب درس خوانده و خواندن و نوشتن را یاد دارد، ولی اگر وضعیت به همین حالت باشد، همگی بیسواد خواهیم ماند. من تنها کورس انگلیسی میروم و درسهای مذهبی را در درمسال تعقیب میکنم.

تربیت: غیر از کورس انگلیسی کدام مشغولیت دیگر هم داری؟ و در آینده چی میخوانی که شوی؟

ج: من در دکان برادرم که یک دکان طب یونانی است، کار میکنم و اگر درس بخوانم، میخواهم در آینده یک داکتر (طیب یونانی) شوم.

تربیت: به این رشته علاقه مند هستی یا میخوانی کار و کسب پدری را ادامه بدهی؟

ج: این مسلک پدرم است و به آن علاقه مند نیز میباشم. خیلی از دواها و طرز مصرف آن را همین حالا هم میدانم.

تربیت: اگر روزی داکتر شوی و یکی از مریضهای کسی باشد که تورا قبلاً آزار داده، او را نداوی و کمک میکنی یا خیر؟

ج: بلی. کاری را که آنان کردند، من نمیکم. آنهایی که مردم را به ناحق آزار و اذیت میکنند، نادان و جاهل هستند. من نباید خودم را با افراد نادان مقایسه کنم. یک داکتر وظیفه وجدانی اش است که مریضانش را معالجه کند، حتی اگر دشمن هم باشد.

تربیت: پیامت به جوانان و هموطنان چیست؟

ج: پیام من به جوانان و هموطنانم اینست که ما با هم برادر هستیم و نباید یکدیگر را ریشخند کنیم و یا آزار دهیم. بیایید دست به دست هم داده، کشور خود را آباد کنیم و از آزار رساندن و توهین به یکدیگر دست برداریم.

تربیت: خواست شما از وزارت معارف چیست؟

ج: خواست من از وزارت معارف اینست که یک مکتب برای ما درست کنند که ما بتوانیم درس بخوانیم و در آینده به مملکت خود خدمت کنیم یا حد اقل برای درمسال ما چند معلم استخدام کنند که ما بتوانیم درس بخوانیم و این خواست بسیار بزرگی نیست.

تربیت: ما خواست شما را به نشر میرسانیم و امیدواریم که مشکل تان رفع شود.

ج: تشکر از شما و "تربیت"

مصاحبه کننده: رضایی

د هیلو نړۍ

د خانه نور د خصوصي ښوونځي زده کوونکي
زما احمدزی:

زه په ښوونځي کې ډېر زيات
ملگري لرم، همدارنگه زما
ښوونکي زما سره ډېره مينه
کوي، ما په ښوونځي کې ډېر
څه زده کړي دي، په
راتلونکي کې غواړم يوه تکړه
ډاکټره شم تر څو

خپلو هېوادوالو ته خدمت وکړم

زه را بنت غلام عباس دوازه ساله صنف سوم لیسسه

عالی چهل دختران:

در آینده میخوامم داکتر
شوم.

علی بابا ولد صفی الله یکی از شاگردان فعال مکتب

خصوصی خانه نور:

آرزو دارم که در آینده
یک نویسنده متعهد و
صادق باشم و با قلم کار
و پیکار نمایم.

من نجیب الله هشتم متعلم صنف هفتم لیسه عالی
عبدالعلی مستغنی.

من مطالب مجله تربیت را
همیشه میخوانم و
چیزهای زیادی را از آن
یاد گرفتم. همیشه
از اینکه تعداد زیادی از
هموطنانم بیسواد هستند،
رنج میبرم. با اینکه به
مسلك پیلوتی خیلی علاقه
دارم، ولی میخوامم معلم شوم و به هموطنانم درس
بدهم تا هیچکس در کشورم بیسواد نماند و همه با
سواد گردند.

مصطفی ولد غلام علی متعلم صنف ششم لیسه عالی
همایون شهید.

من داستانهای مجله
تربیت را همیشه میخوانم
و از داستانهایی که
نویسنده آن ش.ی. دیباچ
است، بسیار خوشم می
آید. من از این نویسنده
بسیار تشکر میکنم که
همیشه داستانهای خوب و
جالب مینویسد.

من به مضمون انگلیسی و دری خیلی علاقمند هستم
و میخوامم در آینده یک هنرپیشه سینما شوم و در
فیلمها نقش بازی کنم. از تمامی دست اندرکاران
مجله تربیت تشکر میکنم.

د هیلو نړۍ

اسما بنت محمد طاهر (احمد زی) متعلم صنف دوم
لیسه خصوصی خانه نور.

من میخوامم در
آینده یک داکتر خوب
و دلسوز شوم تا از
این طریق بتوانم
مصدر خدمت به
وطن و هموطنان
خویش گردم.

د نور انترنیشنل ښوونځي د څلورم ټولگي زده کوونکي
احمد میلاد (ازهر)

موږ په خصوصي ښوونځيو
کې د کتابونو د چاپ په
برخه کې ستونزې لرو.
ځکه زموږ د ښوونځي
کتابونه په پاکستان کې
چاپ شوي دي، نو ځيني
پاکستاني نومونه او اصطلا
گانې پکې راغلي دي چې
ښه بېلگه يې زموږ د
انگليسي ژبې کتاب دی. زما غوښته د پوهنې وزارت نه دا ده
چې، د خصوصي ښوونځيو کتابونه د پوهنې وزارت له خوا
چاپ او هغوی ته ورکړل شي، ترڅو موږ ترې برخه من شو. په
راتلونکي کې غواړم انجينير شم.

د خانه نور د خصوصي ښوونځي د لومړي ټولگي
زده کوونکي عبيد احمد احمدزی:

ډېر هيله من وم چې په
ښوونځي کې زده کوونکي
شم. اوس چې خپلې هيلې ته
رسېدلی يم ډېر خوښ يم، د
ښوونځي چاپېريال مې ډېر
خوښ شو او له لوی څښتن
تعالی څخه غواړم چې تل په
دې ډگر کې بريالی واوسم.

په راتلونکي کې غواړم انجينير شم.

١٠ تفاوت را درياييد

فریده بنت شاه مراد متعلمه
صنف هفتم لیسه نسوان
یولدوز ولایت فاریاب
ولسوالی اندخوی

شکوبا بنت حفیظ الله متعلمه
صنف ششم مکتب نسوان
کلال خانه ولایت فاریاب
ولسوالی اندخوی

نورالله ولد عبدالنظر متعلم
صنف نهم لیسه عالی
ابوسلم ولایت فاریاب
ولسوالی اندخوی

محمد امین ولد محمد نبی
متعلم صنف دوازدهم لیسه
عالی ابو مسلم ولایت فاریاب
ولسوالی اندخوی

شاگردان مستاز

سمیع الله د اسلامه زوی د ننگرهار
ولایت د شهید محمد عارف د
لېسې یوولسم ټولګي زده کوونکی

رضوان الله د سید عمر زوی د ننگرهار
ولایت د شهید دین محمد بیونجی
د اتم ټولګي زده کوونکی

احمد فیصل ولد شمس الاحمد
صنف دوم لیسه ملکه تریا

سارا بنت فضل الحق یولجی
صنف سوم مکتب
هزار فامیل جوزجان

فرید احمد هادی د عزیز احمد
زوی د ننگرهار ولایت د عبدالوکیل
د لېسې د دویم ټولګي زده کوونکی

کامران د نجیب الله زوی د
ننگرهار ولایت د عبدالوکیل شهید
د لېسې د درېیم ټولګي زده کوونکی

فریدالله د عبدالقاهر زوی
په سو ولسوالۍ د
سم ټولګي زده کوونکی

لیمه د محمد زمان لور د
ننگرهار ولایت د نازو انا د
لېسې د لسم ټولګي زده کوونکې

فضل کریم د فضل الدین زوی
د ننگرهار د بحر آباد د لېسې
د نهم ټولګي زده کوونکی

لیلا د محمد اکرم عمرخیل لور د
ننگرهار ولایت د مریم د لېسې د
اتم ټولګي زده کوونکې

سیرت د نجیب الدین لور د ننگرهار
دولت د مریم د لېسې د
دویم ټولګي زده کوونکې

محمد نعیم د احمد ضیاء زوی د
ننگرهار ولایت د ابوبکر صدیق رضی
د لېسې د لسم ټولګي زده کوونکی

محمد علی د محمد اسحاق زوی د
ننگرهار ولایت د چهار باغ ضفا
د لېسې د نهم ټولګي زده کوونکی

لیله د حفیظ الله دانش لور د ننگرهار
ولایت د مریم د عالي لېسې د
اتم ټولګي زده کوونکې

نظارت و ترجمه: احسان غاراز و YMCA شهر نوکیو
تهیه کننده: نوشی کولجی غارا
ناشر: نشر احسان
نوبت چاپ: اول ۱۳۸۷
تیراژ: ۱۰۰۰۰

مجموعه کودک مسلمانان
اصول دین اسلام

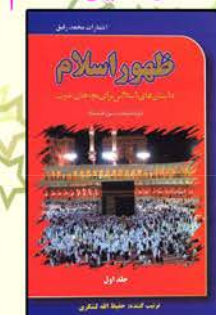
کتابخانه

صد داستان از زندگی
حضرت ابوبکر صدیق
ترجمه: عبدالحق عیاضی

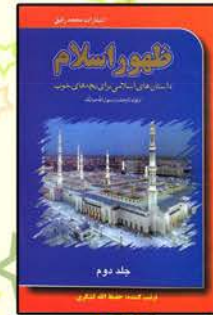
د زده کوونکي آداب
مؤلف: مولوی عبدالقیوم

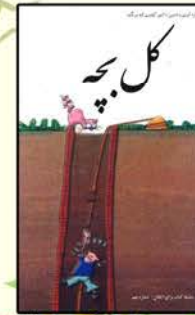
ظهور اسلام
تأليف: دکتور عبدالعزیز بن عبداللہ
ترجمه: اسحاق دینوری
مركز نشر اہل القرآن
از قریب قاری رحمت رسول الله (ص)

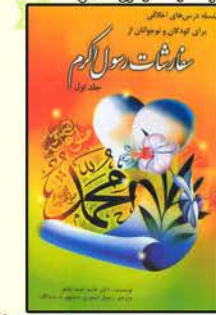
توحید
برای کودکان و نوجوانان
تأليف: دکتور عبدالعزیز بن عبداللہ
ترجمه: اسحاق دینوری
مركز نشر اہل القرآن

ظهور اسلام
تأليف: دکتور عبدالعزیز بن عبداللہ
ترجمه: اسحاق دینوری
مركز نشر اہل القرآن
از قریب قاری رحمت رسول الله (ص)

کل بچه
مؤلف: مولوی عبدالقیوم

سفارشات رسول اکرم
مؤلف: مولوی عبدالقیوم

معلومات دلچسپ جهان
مؤلف: مولوی عبدالقیوم

دنيا بنت يارام گل صنف هفتم
ليسه نسوان منوچهری

حوريه مومني د اسرا دويم لمبر خصوصي
عالي لېسه د علوم ټولگي زده کوونکي

حسبه بنت محمد سرور
صنف سوم لېسه نسوان منوچهری

اميد الله د امان الله زوی د لغمان
اوسېدونکي، د اسحق شکیال
د لېسې د نهم ټولگي زده کوونکي

الاحه (مروه) د واکتر دېج الله
عززي لور د کندهار اوسېدونکي
د علوم ټولگي زده کوونکي

ارزو د سميع الله لور د ننگرهار
ولایت د نصرت د عالي
لېسې د اتم ټولگي زده کوونکي

خالد خاور د عبدالرزاق زوی د ننگرهار
ولایت د عبدالوکيل شهيد د لېسې
د دولسم ټولگي زده کوونکي

خالده د د خواني خان لور د ننگرهار
ولایت د فارم هنري د مهاجرينو
د ښوونځي د نهم ټولگي زده کوونکي

سوسن د سيد اوزار لور د ننگرهار
ولایت د نازو انا د لېسې
د لسم ټولگي زده کوونکي

فهيمة بنت محمد امين
صنف يازدهم لېسه
نسوان منوچهری

احمد واعظ ولسوالوړگ معلم
صنف هشتم مکتب متوسله نمبر ۱
خواجہ بېرا

احمد هېواد د واکتر شفيق الله بهدي
زوی د کابل د احمد شاه بابا
د ښې اوسېدونکي د دريم پلاک د
علوم ښوونځي زده کوونکي

احمد فېس د واکتر شفيق الله بهدي
زوی د کابل اوسېدونکي د احمد شاه بابا
د ميند دريم پلاک د لېسې د نهم ټولگي
زده کوونکي

صدف بنت عبدالمنجيب صنف دوم
ليسه نسوان منوچهری

شمسه د واکتر ښتوليا لور د ننگرهار
اوسېدونکي د الای لېسې
د شپږم ټولگي زده کوونکي

مېسکا د عبدالرحمن لور د ننگرهار
ولایت د مريم لېسې د لسم
ټولگي زده کوونکي

مدینه بنت سيد کاظم
متعلمه صنف چهارم لېسه
نسوان منوچهری

پروېز د محمد يوسف زوی د ننگرهار
ولایت د عبدالوکيل شهيد لېسې
د دريم ټولگي زده کوونکي

بشريل د امام جان زوی د ننگرهار
ولایت د ايوبکر صديق(رح) لېسې
د لسم ټولگي زده کوونکي

مهرېه بنت محمد رحيم
متعلمه صنف نهم لېسه
نسوان منوچهری

شگوفه بنت گلآب صنف پنجم
ليسه نسوان منوچهری

سېف الرحمن ولد محمد شفيق
متعلم صنف دوازدهم
ليسه محمد اوز بېمل

سلطانه بنت محمد خايد صنف ششم
ليسه نسوان منوچهری

زېنس بنت محمد لېي صنف سوم
ليسه نسوان منوچهری

زهرة بنت محمد طريف صنف
دوازدهم لېسه نسوان منوچهری

ښکلا د واکتر محمد داود لور
د ننگرهار اوسېدونکي د دويم
ټولگي زده کوونکي

هلمند د داود زوی د ننگرهار
اوسېدونکي د الای لېسې د پنجم
ټولگي زده کوونکي

نغمه د حيات الله لور د لغمان
د شېخانو د کلي د لېسې
نهم ټولگي زده کوونکي

مېترا بنت گل محمد
صنف دوم لېسه نسوان منوچهری

ښه د واکتر شفيق الله بهري لور
د کابل د هونځلو اوسېدونکي
د علوم ټولگي زده کوونکي

دکريا د غلام يحيى زوی د ننگرهار
ولایت جاريخ صفا لېسې د نهم
ټولگي زده کوونکي

لېبه د حاجي محمد داود لور د روداتو
اوسېدونکي د جلال آباد د الای لېسې
د اتم ټولگي زده کوونکي

لاله عبدالظاهر صنف هفتم
ليسه نسوان منوچهری

کرشمه بنت حيات الله صنف دهم
ليسه نسوان منوچهری

کامران اندر ولد محمد اکرم معلم
ليسه خصوصي کابل

نوش آفرين بنت محمد علي معلمه
صنف هفتم لېسه
عالي بي بي ساره

پلدا د محمد اسحق رازقي لور د
مريم لېسې د دولسم ټولگي
زده کوونکي

ښکلا د عبدالرحمن لور د ننگرهار
ولایت د مريم لېسې د
اووم ټولگي زده کوونکي

نصرت الله د محدودي زوی د
محمد عارف شهيد لېسې د دولسم
ټولگي زده کوونکي

نسرین د غلام علي لور د نصرت
عالي لېسې د علوم ټولگي
زده کوونکي